

॥ श्रीरंगः प्रसन्नोऽस्तु ॥

‘शरणागतनो तारणहार’

♦ संपादकी ♦

डॉ. धीरुभाई जोशी, डॉ सुभाष दवे

♦ संयोजक ♦

डॉ. धनुभाई दवे : श्री जितुभाई ठक्कर

♦ प्रकाशक ♦

श्रीरंग चेरिटेबल ट्रस्ट

C/o. मेडीकेट कॉम्प्लेक्स, टाउन हॉल पार्से,
अलिप्तप्रिय, अमदावाड-६.

♦ प्रकाशन-६६६ ♦

श्रीरंग चेरिटेबल ट्रस्ट

C/o. मेडीकेट कॉम्प्लेक्स, टाउन हॉल पार्से,
अलिप्तप्रिय, अमदावाड-६.

શ્વાસે શ્વાસે દત્તનામ સ્મરાત્મન્ । પરસ્પરદેવો ભવ

• સંપાદકો •

ડૉ. ધીરુભાઈ જોષી - મેનેજિંગ ટ્રસ્ટી, અવધૂત નિવાસ ટ્રસ્ટ, નારેશ્વર
ડૉ. સુભાષ દવે - સાહિત્ય પ્રકાશન ટ્રસ્ટ, નારેશ્વર

• સંયોજક •

ડૉ. ઈન્દુભાઈ દવે - શ્રી જિતુભાઈ ઠક્કર
શ્રીરંગ ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટ, અમદાવાદ

• સહયોગ •

ડૉ. દેવદત્ત જોષી, વડોદરા
શ્રી વિઠ્ઠલભાઈ પાઠક, નારેશ્વર
શ્રી નવનીતભાઈ પાઠક, ગાંધીનગર
શ્રી અનિલભાઈ શ્રોફ, મુંબઈ
શ્રીમતી ઉમાબેન દેશપાંડે, વડોદરા
શ્રી નવીનભાઈ પાઠક, નારેશ્વર
શ્રી રંગપ્રસાદભાઈ પાઠક, રાજપીપળા
શ્રી દિનેશભાઈ પાઠક, રાજપીપળા
શ્રીમતી શ્રુતિબેન ત્રિવેદી
શ્રી કુલીનભાઈ ઉપાધ્યાય, અમદાવાદ

મુદ્રણ : મુદ્રેશ પુરોહિત, સૂર્યા ઓફસેટ, આંબલી ગામ, અમદાવાદ-૫૮

આવરણ : અરવિંદ પટેલ, એરિક ગ્રાફિક્સ, અમદાવાદ

પ્રત : ૧૫૦૦ © શ્રીરંગ ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટ, અમદાવાદ

આવૃત્તિ : પ્રથમ, શ્રીરંગ જયંતી, વિ. સં. ૨૦૫૮, નારેશ્વર

શરણાગતનો તારણહાર

દર્પણ

	વિભાગ	પૃષ્ઠક્રમાંક
૧.	નિવેદન	૫
૨.	સંપાદકીય	૯
૩.	અર્પણવાક્ય	૧૩
૪.	'નારેશ્વરનું મુખપત્ર'	૧૫
૫.	પ્રશસ્તિવાક્ય	૧૯
૬.	માનવાક્ય	૨૭
૭.	વત્સલવાક્ય	૩૫
૮.	શરણાગતવાક્ય	૪૯

શ્રીરંગ ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટ

C/o. મેડીકેટ કોમ્પ્લેક્સ,
ટાઉન હોલ પાસે, એલિસબ્રિજ,
અમદાવાદ-૬.

निवेदन :
डॉ. छन्दुभाई दवे

॥ ૐ શ્રી રંગઃ અવધૂતાય નમઃ ॥

પ. પૂ. શ્રી રંગ અવધૂત ભગવાનની અસીમ કૃપાથી 'શ્રી રંગ ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટ'ની રચના થયે આજે સાત વર્ષ પૂરાં થાય છે. આ વર્ષો દરમિયાનમાં ટ્રસ્ટ દ્વારા નીચે પ્રમાણેની પ્રવૃત્તિઓ સૌના સહકારથી થઈ શકી છે.

સ્ત્રીકાન કેમ્પ, રોગનિદાન કેમ્પ, દુષ્કાળ રાહત સેવા, દર્દી સહાય સેવા, નર્મદા પરિક્રમા (મિની) નારેશ્વર-ગરુડેશ્વર-નારેશ્વર અને સરદારબાગ (અમદાવાદ) જેવાં સ્થળોએ જુદા જુદા સમયે ચોવીસ ક્લાક માટેની અખંડ ધૂન, જન્મસ્થાન ગોધરાથી કર્મભૂમિ નારેશ્વર ધામની પદયાત્રા, ભાગવત વિદ્યાપીઠ સોલા મુકામે દ્વિદિન આધ્યાત્મિક જ્ઞાનશિબિર, નારેશ્વરમાં યુવાસંસ્કાર શિબિર જેવી લોકસંગ્રહાત્મક પ્રવૃત્તિઓનું સફળ આયોજન થઈ શક્યું છે.

આ ટ્રસ્ટ દ્વારા આધ્યાત્મિક ઉપાસનાને લક્ષમાં રાખી નામસ્મરણ પ્રવૃત્તિને વેગ મળે એ હેતુથી ઉષઃ પ્રાર્થના, ધૂન સંકીર્તન વગેરેની ઓડિયો કેસેટ્સ તૈયાર કરી તેનો પ્રસાર કરવામાં આવી રહ્યો છે.

પૂજ્યશ્રી રંગાવધૂત મહારાજશ્રીવિરચિત દુર્લભ સાહિત્યને પ્રકાશિત કરવાનું ધ્યેય પણ ટ્રસ્ટે રાખ્યું છે. તે અનુસાર 'અવધૂતી મસ્તી' (પૂજ્યશ્રીનાં ભજનો પરનું વિવેચન)ના ત્રણ ભાગ ટ્રસ્ટ દ્વારા પુનઃ પ્રકાશિત કરવામાં આવેલ છે. એ જ રીતે પૂજ્યશ્રીનાં દિવ્યરૂપની વિવિધતાને પ્રગટ કરતી 'નિત્યદર્શન'ની એક પુસ્તિકા પણ પ્રસિદ્ધ કરેલ છે.

લિંચ નિવાસી પૂ. પ્રેમ અવધૂતજીની પ્રેરણા અને આશિષથી 'સદ્ગુરુ શ્રીરંગ અવધૂત સંશોધન પ્રકલ્પ'ની પ્રવૃત્તિ ટ્રસ્ટે હાથ લીધી છે. શ્રી અવધૂત પરિવારના વિદ્વાનોના સહકારથી તેના ઉપક્રમે

‘શરણાગતનો તારણહાર’ આજે પ્રસિદ્ધ કરતાં આનંદ થાય છે. આ ગ્રંથની કલ્પના, આયોજન, સંપાદન-સંશોધન જેવી મહત્વની જવાબદારી શ્રી અવધૂતનિવાસ ટ્રસ્ટ, નારેશ્વરના મેનેજિંગ ટ્રસ્ટી ડૉ. ધીરુભાઈ જોષી અને શ્રી અવધૂત સાહિત્ય પ્રકાશન ટ્રસ્ટ, નારેશ્વરના સભ્યશ્રી ડૉ. સુભાષ દવેએ સદ્ગુરુ-ઉપાસનાના ભાવથી ઉપાડી લીધી, તે બદલ બંને મહાનુભાવોનો કદયપૂર્વક આભાર માનું છું. શ્રી નવનીતભાઈ પાઠકની આ ગ્રંથરચનાના આરંભથી પ્રકાશનપર્યન્તની અગ્રગટ સેવાઓનો સાભાર નિર્દેશ કર્યા વિના ન જ ચાલે.

ડૉ. દેવદત્ત જોષી, શ્રી વિકલભાઈ પાઠક, શ્રી અનિલભાઈ શ્રોફ, ડૉ. ઉમાબેન દેશખંડે, શ્રી નવીનભાઈ પાઠક, શ્રી રંગપ્રસાદ પાઠક, શ્રી દિનેશભાઈ પાઠક, શ્રીમતી શ્રુતિબેન ત્રિવેદી, પ્રો. કુલીનભાઈ ઉપાધ્યાય, પ્રો. શ્રી શાહપુરકર, શ્રી શ્યામ ઉપાધ્યાય વગેરેનો સહયોગ પણ પ્રશસ્ય રહ્યો.

સર્વશ્રી જિતુભાઈ ઠક્કર, પ્રદ્યુમ્નભાઈ પટેલ, વિષ્ણુભાઈ પારેખ, નીતિનભાઈ પટેલ, અંબાલાલભાઈ પટેલ વગેરેના ઉચ્ચાભર્યા સહકાર અને હૂંફ વિના આવી પ્રવૃત્તિઓ સફળતા કદાચ ન જ જોઈ શકે.

સૂર્ય ઓફસેટના માલિક શ્રી જીતેન્દ્ર પુરોહિત અને શ્રી મુદેશ પુરોહિત અને તેમનું કર્મચારી મંડળ કૌટુંબિક સ્નેહભાવથી અમારાં પ્રકાશનો સમયસર હાથમાં મૂકે છે. એઓ સૌનો તો ‘શ્રીરંગ ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટ’ વતી જેટલો આભાર માનું એટલો ઓછો જ ગણાય.

ઈન્દુભાઈ દવે

ॐ

જય દુઃખહારક રંગ દયાળ, તુંજ એક ભક્તન પ્રતિપાળ,
સાક્ષી દત્તાત્રેય અવતાર, પ્રગટ્યો જગકારણ નિર્ધાર.

‘રંગ ભક્તલિલી’ - ગોવિંદ ઉપાધ્યાય (પોર)

સંપાદકો :

ડૉ. ધીરુભાઈ જોષી

ડૉ. સુભાષ દવે

ૐ શ્રીરંગ : પ્રસન્નોઽસ્તુ

સંપાદકીય :

‘શરણાગતનો તારણહાર’ની રચનાકથા કંઈક રહસ્યરંગી હોવાથી રસપ્રદ છે !

‘શ્રીરંગ ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટ, અમદાવાદ’ દ્વારા પૂજ્યશ્રી રંગ અવધૂત બાપજીનું એક અધિકૃત જીવનચરિત્ર તૈયાર કરાવવાની પ્રેરણા અવધૂત પરિવારની પદયાત્રાઓના દુર્લભ સંયોજક સુપ્રસિદ્ધ ડોક્ટર સર્જન ઈન્દુભાઈ દવેની. ‘નારેશ્વરનો નાથ’ શીર્ષકથી સ્વ.મુ. આદરણીય અમૃતલાલ મોદીજીએ અનેકોના દુરાગ્રહને વશ થઈને ચરિત્ર ગ્રંથ રચ્યો છે. સ્વ. ગોવિંદભાઈ ઉપાધ્યાય (બાબ)એ ‘શ્રીરંગલીલામૃત’ની પદ્યરચના કરી છે. મુ.શ્રી જ્યંતીલાલ આચાર્યજીએ ‘દિવ્યજીવન સંઘ’ માટે અને ડો. ધીરુભાઈ જોષીએ પણ ‘ગુજરાતી શિષ્ટ વાચન પરીભા’ માટે સંક્ષિપ્ત ચરિત્રો આપ્યાં છે. શ્રી ભાલચંદ્ર ત્રિપાઠી (‘પૂ. બાલ અવધૂત’) અને શ્રી અશ્વિનભાઈ ઢેબર (પૂ. નર્મદાનંદજી) દ્વારા પણ, ચરિત્રલેખન થયાં છે. ઉપરાંત છૂટાછવાયાં ચરિત્રાલેખન કરતા પ્રસંગોનાં નિરૂપણો પણ છે જ. આ ઉપલબ્ધ ચરિત્રવાચન-સામગ્રીની તથ્યપરક ચકાસણી અને પૂરક નવી વીગતોની ઉપલબ્ધિ હોય તો જ આ બધા પ્રયત્નોનો અનુગામી ચરિત્રગ્રંથ ‘અધિકૃત’ ભૂમિકાનો બની શકે, એમ સમજાયું. તેથી, અવધૂતનિવાસ ટ્રસ્ટ, નારેશ્વરના પ્રમુખ શ્રી જ્યંતીલાલ આચાર્ય અને મેનેજિંગ ટ્રસ્ટી ડો. ધીરુભાઈ જોષીના માર્ગદર્શન હેઠળ વિચારવિમર્શ કરવામાં આવ્યો. અવધૂત પરિવારના વિચારકો પાસેથી પૂજ્યશ્રીના જીવનચરિત્ર માટે પ્રશ્નાવલિઓ મંગાવવામાં આવી. તા. ૨૫-૬-૨૦૦૦ના રોજ ‘હોટલ યુવરાજ’, વડોદરામાં સેમિનાર ધોજીને આ પ્રશ્નાવલિઓની વીગતપૂર્ણ છણાવટ થઈ. પૂ. પ્રેમ અવધૂતજીની ઉપસ્થિતિમાં લિંચ (ઉત્તર ગુજરાત) મુકામે સર્વસારી બૃહત્પ્રશ્નાવલિ તૈયાર થઈ, અને ‘શ્રીરંગ ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટ, અમદાવાદ’ના ઉપક્રમે ‘સદ્ગુરુ શ્રીરંગ અવધૂત સંશોધન પ્રકલ્પ’ (સંયોજક : ડો. ઈન્દુભાઈ

દવે અને શ્રી જિતુભાઈ દક્કર, માર્ગદર્શક : ડૉ. ધીરુભાઈ જોષી અને ડૉ. સુભાષ દવે) રૂપે પ્રવૃત્તિ હાથ ધરાઈ. ડૉ. ઉમાબેન દેશપાંડે, ડૉ. દેવદત્ત જોષી, શ્રી નવનીતભાઈ પાઠક, શ્રી વિદ્યલભાઈ પાઠક, શ્રી નવીનભાઈ પાઠક, શ્રી રંગપ્રસાદ પાઠક, શ્રી દિનેશભાઈ પાઠક અને શ્રીમતી શ્રુતિબહેન ત્રિવેદીનું સંપાદનમંડળ રચાયું. પ્રતિમાસ અવારનવાર જુદાં જુદાં સ્થળોએ આ પ્રવૃત્તિની રૂપરેખાઓ તૈયાર કરવા માટે મળાતાં આખરે 'પૂ. શ્રી રંગ અવધૂત : વિભૂતિ અને વાશ્મય' એવા સૂચિત ગ્રંથ માટે સૂચિત કાચી સર્વાશ્લેષી રૂપરેખા ઘડાઈ. તેમાં, એક પરિશિષ્ટરૂપે અવધૂત પરિવારના વૃદ્ધ-વડીલ ભક્તવિશેષો પૂજ્યશ્રીના સહવાસમાં આવેલા હોય, સ્થાનની સેવાઓમાં કોઈ નોંધપાત્ર યોગદાન હોય)ની મુલાકાતો લઈ પ્રસ્તુત કરવાનું સૂઝ્યું. એ માટે તૈયાર કરેલી મુદ્રિત પ્રશ્નાવલિ જૈક ભક્તવિશેષોના હાથમાં પહોંચાડતાં પ્રોત્સાહક સહકાર મળ્યો. આ મુલાકાતોની લિખિત સામગ્રી એક અધિકૃત જીવનચરિત્રની ગરજ સારતી લાગી, આથી એક ભિટ્ટિગામાં સર્વનુમતિથી નિર્ણય લેવાયો કે આ મુલાકાતો સૂચિત ગ્રંથના પરિશિષ્ટ રૂપે નહિ પણ એક સ્વતંત્ર ગ્રંથરૂપે પ્રકાશિત કરવી ! શીર્ષક ડૉ. ધીરુભાઈએ સૂચવ્યું : 'શરણાગતનો તારણહાર.' સૂચન સૌએ વધાવી લીધું. ડૉ. ઈન્દુભાઈ દવેએ 'શ્રીરંગ ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટ, અમદાવાદ, દ્વારા ગ્રંથ પ્રકાશિત કરવાની જવાબદારી ઉપાડી લીધી.

વિદ્યમાન જૈક ભક્તવિશેષોની મુલાકાત-સામગ્રીની સાથે સાથે અવિદ્યમાન જૈક ભક્તવિશેષોની મુદ્રિત લિખિત અનુભવવાતો 'રેવાનો યોગી', 'શ્રીરંગ દર્શન', 'શ્રદ્ધાંજલિ', 'નારેશ્વરનો નાદ'માં વાંચેલી તે સાંભરી આવ્યું. એથી એ ગ્રંથો અને સામયિકોની ઠાઈલોમાંથી પુનઃ પસાર થઈ, મહત્વના લેખોને ટૂંકાવીને અહીં સંપાદિત કરી પુનઃ મુદ્રિત કરવાનું ઉચિત ગણ્યું છે. 'પૂ.શ્રી રંગ અવધૂત : વિભૂતિ અને વાશ્મય'એ પ્રકલ્પિત ગ્રંથની પણ તૈયારીઓ થઈ રહી છે. એ ગ્રંથની રૂપરેખામાં સૂચિત અધિકરણો સંપાદનમંડળનાં સર્વ ભાઈ-બહનોએ સમયસર તૈયાર કરી આપ્યાં છે. હવે એ અધિકરણોને ગ્રંથાકારે ગોઠવવાની કામગીરી હાથ ધરાશે. અને ત્વરિત અનુકૂળતાએ તે ગ્રંથનું પણ પ્રકાશન થશે.

જૈક ભક્તવિશેષોએ મહામૂલી જીવનમૂડી સર્વભક્તોને સુંલભ કરાવવામાં સહયોગ આપ્યો, એથી પૂજ્યશ્રીના લોકસંગ્રહ-કાર્યને જ વેગ મળ્યો છે, એવી લાગણી થાય છે. અહીં સમાવિષ્ટ નથી એવા

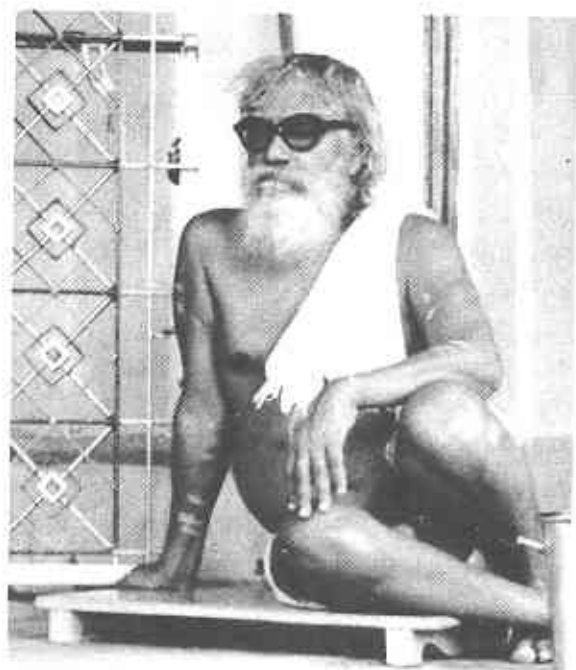
પણ જેઠ ભક્તવિશેષો હોય જ. તેઓને તેમ જ તેઓનાં સ્વજન-સ્નેહીજનોને જાહેર વિનંતી છે કે આવા જેઠ ભક્તો વિશેની વિખિત સંસ્મરણનોંધો ડૉ. ધીરુભાઈ જોષી, નારેશ્વરના સરનામે મોકલી આપે.

ભગવાન દત્તાત્રેયનું દૈવત સદ્ગુરુ સ્વામીમહારાજમાં પૂજ્ય અવધૂતજી હાજરાહજૂર અનુભવના. પોતે નિરીચ્છ અને નિઃસંગી અવધૂતી મસ્તીમાં નિમજ્જિત રહેતા. સત્યમ્, શિવમ્ અને સુન્દરમ્ની ત્રિમૂર્તિ-સ્વરૂપ પૂજ્યશ્રી, તેથી, અવધૂત પરિવાર માટે સ્વયં દત્તાવતાર રહ્યા છે; દત્ત-દૈવત સ્વરૂપે પૂજ્યશ્રીની પાદુકાજીનાં પૂજન-અર્ચન-આરાધના તેમજ તેઓશ્રીએ રચેલા વાક્યમયનાં અનુષ્ઠાનો, કથાસમાહો. વગેરે દેશ-વિદેશમાં રચવાનો અર્ધસિદ્ધી પહેલાંથી પ્રઘાત રહ્યો છે.

‘શરણાગતનો તારણહાર’ પૂજ્યશ્રીની શ્રદ્ધેય વિભૂતિમતાને વિશ્વસનીયતા બક્ષે છે. દ્વારકાધીશ પૂ. જગદ્ગુરુ શંકરાચાર્ય, પૂ. શ્રી મોટા, પૂ. રણછોડદાસજી, પૂ. કેવલાનંદ (ખંડવાવાળા) મહારાજશ્રી, પૂ. મુક્તાનંદબાબા, પૂ. સત્યમિત્રાનંદજી, પૂ. મહામંડળેશ્વર રામસ્વરૂપજી, સ્વામી કૃષ્ણાનંદજી, પૂ. વિશ્વનાથ અવધૂતજી, રેવ. ફાધર સૂર્યા કાર્લો જેવી સમકાલીન વંદ્ય સંત વિભૂતિઓની પ્રજ્ઞામાંજલિઓ અને મેઘધનુષ્યની રંગલીલા જેવા બહુરંગી ભક્તસમુદાયના બનેલા પૂજ્યશ્રીના અવધૂતપરિવારની હૃદય સરવાણીઓ અકળ અવધૂતની આભાને અહીં શબ્દરૂપ આપે છે. નિત્ય નૂતન અવધૂતજીની અધિકૃત ઓળખ તો સંતહૃદય અને ભક્તહૃદયમાં તેઓશ્રીની ઊઠેલી છબી જ હોય, એવી પ્રતીતિ આ ગ્રંથ આપશે જ.

સમાજજીવનનાં વિવિધ અને વિભિન્ન વર્ણો, જ્ઞાતિઓ અને વ્યવસાયને આવરી લેતો પૂજ્યશ્રીનો ભક્તસમુદાય પોતાને ‘અવધૂત-પરિવાર’ની સંજ્ઞાથી ઓળખાવવામાં ધન્યતા અનુભવે છે. અનેક રંગી સામાજિક જીવનમાં ‘પરસ્પરદેવો ભવ’ના આદેશને ઝીલતાં ઝીલતાં સમરસત્વનો એક રંગ જ આનંદવો, એ પૂજ્યશ્રીની જીવનરીતિ હતી. નિઃશ્રેયસપ્રતી લોકસંગ્રહાર્થી અવધૂતજીનો ચેતનાપ્રવાહ પ્રત્યક્ષ કે પરોક્ષ રીતે જે કોઈ ઝીલે છે, તેને ચિત્તશુદ્ધિની સંસ્કારદીક્ષા મળ્યાનો સ્વયં અનુભવ થતો જ રહે છે, એવી અનુભૂતિ આ ગ્રંથ કરાવશે જ. ભાવિપેઢીઓને આ વત્સલમૂર્તિનો સંસ્પર્શ આ પુસ્તક દ્વારા થતો રહે, એવી સદાશાધી આ નજરાણું, તેઓના હાથમાં પહોંચે એવી આશા રાખીએ.

ધીરુભાઈ જોષી
સુભાષ દવે

अर्पणवाक्
पू. आल अयधूत

શરણાગતનો તારણહાર

અર્પણવાક્ય

સંસારસમુદ્રને

અમૃતના અગાધ અનંત સાગરમાં ફેરવી નાખી,

એમાં ડૂબી રહેલાને

તે સ્વ-સ્વરૂપ અમરત્વમાં લીન કરવાની,

અહેતુક કૃપા કરનાર

હે દેવ ! તારા સર્વથી અતીત સ્વરૂપનો ક્યાંથી જોતો હોય ?

તું તો સર્વત્ર વ્યાપત

એકમેવાદિતીય સત્ છું.

તને સરખામણીઓથી વાક્યપુષ્પાંજલિ આપવી,

કે ફાવે તેવા મંગલ દ્રવ્યોથી પૂજન કરવું,

તે તો તને અલ્પતાઓથી વિભૂષિત કરવા જેવું છે;

તને અખંડને

અમારા સહિત મંગલદ્રવ્યોથી જુદો ગણી,

પાછા એ ખંડથી તને વિભૂષિત કરવાનો

અમારો મૂર્ખ પ્રયત્ન છે ! માટે

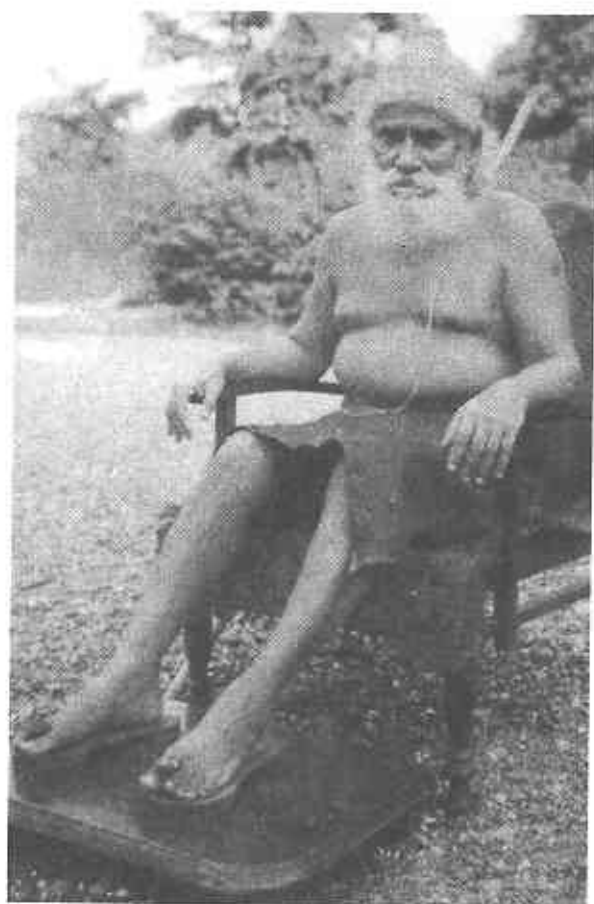
તારા મૂકભાવે આચરણમાં મૂકતા

આદર્શો દ્વારા જ પહોંચી શકાતા,

એવા તારામાં

સર્વ રીતે લીન થઈ ગયા સિવાય તને કોઈ અંજલિ જ યોગ્ય નથી.

— ભાલચંદ્ર ત્રિપાઠી
(‘અંતર્દર્શન’માંથી સાભાર)

नरेश्वरं मुद्रित

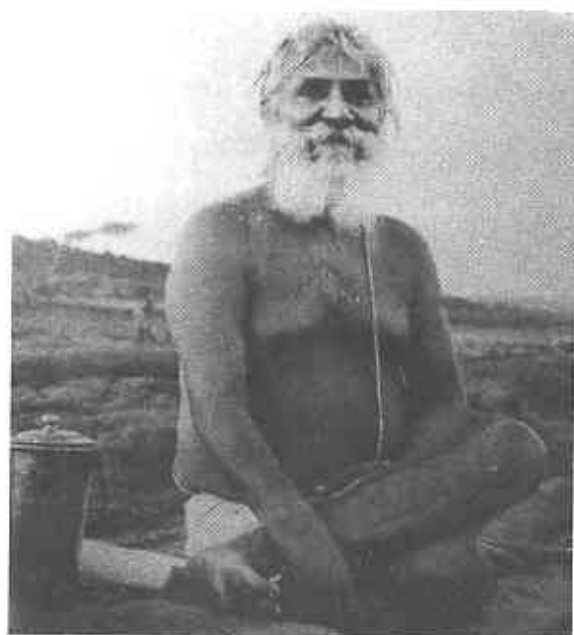

द्वारकापीठाधीश्वर जगद्गुरु शंकराचार्यनो
पू. श्री अवधूतजी साधे वार्तालाप

(प्रवासी अवधूत : तृतीय पुष्प (आ. १) पृ. १८८)

स्थल : नारेश्वरस्थान

- पू. जगद्गुरु : संस्थाका कोई मुखपत्र नहीं है ?
- पू. अवधूतजी : है तो ! बिना मुखपत्र इस जमाने में कैसे चल सकता है ?
- पू. जगद्गुरु : हमारे वहाँ लेखा जाता है क्या ?
- पू. अवधूतजी : आपके वहाँ तो क्या, सबके वहाँ लेखा जाता है । और हमारे संप्रदाय अनुसार किसी के पाससे भी इसका लवाजम/बन्दा नहीं लिया जाता है । सबको जैसे ही बिनामूल्य लेखा जाता है ।
- पू. जगद्गुरु : इसका नाम क्या है ?
- पू. अवधूतजी : यह जो यारों औरसे उवा चल रही है वही हमारा मुखपत्र है । और इसका संपादक (Editor) स्वयं भगवान है । अवधूतने इसमें आज तक न तो एक शब्द लिखा है, न भविष्यमें लिखेगा ही ।

प्रशस्तिवाङ्

ॐ

प्रशस्तिवाङ्क

पूज्य श्री मोटा	१८
पूज्य श्री रघुश्री उदासजी महाराज	२०
पूज्य मुक्तानंदभाषा	२०
पूज्य श्री केवलानंद (भंडवावाला) महाराज	२१
पूज्य महाभंडोदर श्रीराम स्वरूपानंदजी	२१
पूज्य श्री सत्यमित्रानंदजी	२२
पूज्य श्री कृष्णानंदस्वामी	२२
पू. विश्वनाथ अलपुतजी	२३
रेव. काधर सूर्या डावो	२३
पूज्य श्री मुकुंद लालजी	२४

ॐ

धन नारेश्वर रेवातीर, धन जयां वास करे मुनि धीर,
धन धन पंथी धन ते चल, धन जयां वास करे मुनि धीर.

‘रंग सदासिनी’ - गोविंद उपाध्याय (पोर)

પૂજ્યશ્રી મોટા : ('શ્રીરંગદર્શન' કેબુ. ૭૦ પૃ. ૫૦-૫૨)

આધ્યાત્મિક દૃષ્ટિએ ગુજરાતમાં એ (પૂ. બાપજી) એક મહાન પુરુષ થઈ ગયા. ચેતનામાં નિષ્ઠા પામેલા મહાત્માઓ જતા નથી રહેતા, શરીર ન હોય તો પણ દર્શન આપે.

ગુજરાતમાં એમને નામથી તો ઘણા જાણતા હતા; પણ અંદરના રામથી બહુ ઓછા જાણતા. એમનામાં જે દૈવત હતું એનો લાભ આપણા ગુજરાતે લીધો નહિ.

ગુજરાતમાં ડાકેર વગેરે તીર્થો તો છે એની ના નહિ, પણ નારેશ્વર તો જીવતું જાગતું તીર્થ છે. સંતોના વસવાથી તીર્થનું નિર્માણ થાય છે. નારેશ્વર એ મહાન પુરુષના ભારેમાં ભારે તપથી નિર્માણ થયેલું તીર્થ છે.

મનબુદ્ધિચિત્ત અહીં એક થઈ જાય ત્યારે ગુરુને આવતાં કંઈ વાર લાગતી નથી. મારો પોતાનો આ અનુભવ છે. ગુરુ તો દયાળુ હોય છે, કરુણાનિધાન હોય છે.

મહારાજશ્રીનો શાસ્ત્રોનો અભ્યાસ ઊંડો.

અમારા કોલેજના ટિવસો યાદ આવે છે. એ વખતે પણ એમની પ્રતિભા ખૂબ જ ખીલેલી. એમને સંસ્કૃતમાં ભાષણ કરતાં મેં બે વખત સાંભળેલા. અમારા સંસ્કૃતના પ્રાધ્યાપક કરતાં પણ એમની પ્રતિભા વધુ તેજસ્વી. એ શીખ્રકવિ હતા; વાતવાતમાં અનુષ્ટુપ વગેરે શ્લોકો સંસ્કૃતમાં રચી શકતા. નડિયાદમાં હું તેમને મળ્યો ત્યારે એક સાધુની સાથે તેમને સંસ્કૃતમાં વાર્તાલાપ કરતા ઘણા સમય પછી સાંભળવા મળ્યા હતા.

એ શરીરે મહારાષ્ટ્રીય હતા પણ ગુજરાતી ભાષા ઉપર તેમનો ભારે કાબૂ હતો. ઓગણીસ હજાર દોહરાનો મહાન ગ્રંથ એમણે ગુજરાતી ભાષામાં કાવ્યમાં જ રચ્યો છે ને ?? એમની શક્તિ વિષે કંઈક કહેવું એ મારા જેવાની શક્તિ બહારનું છે.

આપણા બધાંની નજરે હાલતા ચાલતા બોલતા હવે એ શરીરથી નથી રહ્યા; પણ બુદ્ધિથી સમજવું જોઈએ કે રંગ અવધૂત પણ

ભાવમંદિરમાં ભગવાનની મૂર્તિની રીતે ભાવનાશીલ ભક્તની આગળ પ્રત્યક્ષ જ છે.

પણ ભક્તિ પ્રગટે ક્યારે ? આપણામાંથી રાગદ્વેષાદિ દુન્દે જાય ને સંપૂર્ણ શરણાગતિ થાય ત્યારે જ.

એ ખૂબ જ વિનોદી હતા. મહાત્મા ગાંધી પણ વિનોદી હતા, એ આજે યાદ આવે છે. અવધૂત જ્યાં જતા ત્યાં એવા ભળી જતા કે દૂધમાં સાકર.

તાત્વજ્ઞાન, અભેદની દૃષ્ટિએ આપણે બધા મનુષ્યો ગાંડા જ ગણાઈએ ! આપણે આપણી સામે ઝબકી ગયેલા આ હીરાને પારખી શક્યા નહિ, એની સાચી કિંમત ન કરી શક્યા.

એ જીવતું ચેતનાતત્ત્વ, જેની ચરણરજ મારા માથા પર.

આપણો સૌનો ધર્મ છે કે આપણે એ મહાપુરુષને લાયક બનીએ અને એમનું ઋણ ચૂકવવા હંમેશાં પ્રયત્નશીલ રહીએ.

**પૂજ્યશ્રી રણછોડદાસજી મહારાજ (ચિત્રકૂટ) 'શ્રદ્ધાંજલિ'માંથી
શ્રી રામ**

શ્રી રંગ અવધૂતજી ભગવત્ અંશાવતાર વિભૂતિ થે । ઉનકા પ્રત્યેક ક્ષણ જીવો કે કલ્યાણ હેતુ વ્યતીત હોતા થા । યહ મેરી અનુભૂતિ હૈ । ઉનકે કલ્યાણ સ્વરૂપકા દર્શન જિનકો મિલા હૈ વહ ભાગ્યસાલી કો ધન્ય હૈ ।

વહ અપને સાહિત્ય સે ચિરાયુ હૈ । કેવલ હમારી સદ્ભાવના હી ઉનકી સમાધિ કા નિર્માણ - જો લોગો કો પ્રેરણા દેને વાલી હોગી.

પૂ. મુક્તાનંદબાબા (ગણેશપુરી વજ્રેશ્વરી) 'શ્રદ્ધાંજલિ' પૃ. ૧૦૩
સતત યાદ રાખો કે શ્રી અવધૂતજીનો પરમ સંદેશ 'પરસ્પર-
દેવો ભવ'નો છે.

મહાન સંતોમાંના એક અગ્રગણ્ય પ્રાતઃ સ્મરણીય શ્રીરંગ અવધૂત હતા, હજી પણ છે અને આગળ પણ રહેશે.

રંગ અવધૂતજી વિશ્વમય હતા. સૂર્યચંદ્રમય હતા. એક દેહમાં દેખાવા છતાં સર્વજીવમય, સ્થાવર-જંગમમય અવધૂતજીને ગમે ત્યાં, ગમે તે રીતે પૂજો, પ્રેમ કરો. તેઓ અજર અમર સર્વવ્યાપક છે.

પરમ શ્રદ્ધેય, પરમ પૂજનીય રંગ અવધૂતજીને મારા વારંવાર પ્રણામ.

પૂ.શ્રી કેવલાનંદ (ખંડવાવાળા) મહારાજ

(પૂ. શ્રી કેવલાનંદ અને પૂ.શ્રી પ્રેમઅવધૂત વચ્ચેના વાર્તાલાપમાંથી,
શ્રી નવનીતભાઈ પાઠક, ગાંધીનગર દ્વારા સંપાદિત)

‘તમો રંગ અવધૂત માટે શું લખવાના અને કેટલું લખવાના ?
એનું કહ્યું તો કરવું નથી - લખવાથી શું વળે ? રંગ અવધૂતને તમે
નહોતા જાણતા ? મને શું પૂછો છો ?

હું કહ્યું છું કે તેઓ તો સ્વયં પરમાત્મા હતા ! તેમને કોણે
જાણ્યા ? કોઈએ તેમની ઓળખ મેળવી નહીં અને સ્વાર્થની વાતોમાં
રમ્યા કર્યા. બધાએ તેમને સામાન્ય સંત જ માન્યા અને તેમની ગરિમા
પહેચાની નહીં-હીરો ઓળખ્યો નહીં અને અથડાતા રહ્યા. જગત તો
સુધરવાનું નથી. રંગ અવધૂતના પ્રયત્નો હતા. આ જગતને તું (પ્રેમ
અવધૂત) કે હું સુધારી શકીશું નહીં, છતાં થાય તેટલું કરવાનું. હું
કહ્યું છું અવધૂત કહે તે કરો પણ તે કરતા નથી - ખાલી ભજન
કરવું છે, રાગડા તાણવા છે, તો ક્યાંથી ઈશ્વરની પ્રાપ્તિ થાય ?

રંગ અવધૂતે એક વખત મને કહ્યું - ‘તું ઈચ્છે તો નારેશ્વર
સ્થાન, ગુફા, દંડ, પાદુકા બધું આપી દઉં, તું અહીં રહે’ ત્યારે મેં
કહ્યું - તમારી કક્ષા ક્યાંથી મેળવું ? કોણ આપશે એ કક્ષા ?

એક વખત શોભાચક્રામાં ઘોડાગાડી(બગી)માં રંગ અવધૂત સાથે
બેઠેલો. એવું અદ્ભૂત લાગે-હું બાળક અને એ મહાન, હું વામન
અને એ વિરાટ !!

૧૦૦૮ મહામંડળેશ્વર શ્રી રામસ્વરૂપાનંદજી, હરદ્વાર.

(‘નારેશ્વરનો નાદ’ મે-૮૦ પૃ. ૧૯ માંથી.)

પૂ. શ્રીના સાન્નિધ્યમાં જે પ્રેરણા મળી તે ચિરંજીવ છે. ધર્મજમાં
પ્રથમ પૂર્વનાં પુણ્ય ઉદય પામ્યાં. શી એમની સાધુ પ્રત્યેની લાગણી !
એમની સન્નિધિમાં જે રહસ્ય મળ્યું તે મારા અને તમારા અંતઃકરણમાં
પ્રત્યક્ષ રહો.

મેં ત્યારે પૂછેલું કે ‘ગંગાને પાવન કરવા ક્યારે આવવાના ?’
એમણે કહ્યું, ‘રામસ્વરૂપજી ! ગંગા માતાના સાન્નિધ્યમાં આવવા માટે
માતા હજુ બાધક છે’ ભેદ ન સમજાયો !

જયપુરથી હરદ્વાર આવ્યા ત્યારે આશ્રમમાં એક ભાઈ સાથે
આવ્યા. એ ભાઈએ કહ્યું : એક સંત મળવા માગે છે, પૂ.શ્રી ઘોડાગાડીમાં
બહાર હતા. મેં કહ્યું : ‘બલે આવે’. એ ભાઈ પાછળ કર્યા ત્યારે
એમના ખભે લટકતા ખેસ પર ‘શ્રીદત્ત’ વાંચ્યું ! અને મને થયું કે

એ સંત શ્રીરંગ અવધૂત મહારાજશ્રી હોવા જોઈએ ! હું એ ભાઈ સાથે જ બહાર નીકળ્યો; ત્યાં પોતે મહારાજશ્રી ઘોડાગાડીવાળાને અંદર લઈને આવતા જોયા ! હું સ્વાગત કરતાં ગદ્ગદ થઈ ગયો એમણે, પછી, પૂછ્યું : ધર્મજની વાત યાદ છે ?

પણ એનો ભેદ ન સમજાયો સંતની વાણીમાં શો સંકેત હોય છે, એ સંત જ સમજી શકે !

મને એમણે વ્યાખ્યાન આપ્યું છે. એ એમની પવિત્ર યાદ છે. અવધૂતની લીલા ચિરંજીવ અમૃતકૃત્મ સમી છે.

પૂ. સત્યમિત્રાનંદગિરી સ્વામી મહારાજશ્રી (હરદ્વાર)

‘નારેશ્વરનો નાદ’ માર્ચ-૮૪માંથી પૃ. ૭

નારેશ્વર કી પવિત્ર ભૂમિ પૂજ્ય બ્રહ્મલીન અવધૂત મહારાજજી કી તપશ્ચર્યા સે પાવન હોને કે કારણ વૈચારિક પવિત્રતા સે પરિપૂર્ણા હૈ. મેરે એક વર્ષ મૌન-અનુષ્ઠાન કે કાલ મેં અધિકશક્તિ, આત્મજ્ઞાન, આત્મતેજ પ્રાપ્ત હો સકે ઈસ લિયે મેં શ્રી અવધૂત મહારાજ કી તપશ્ચર્યાસ્થલી મેં આયા હું.

ભગવાન દત્તાત્રેય કે અવતાર પૂજ્ય રંગ અવધૂત મહારાજ કે પાવન ચરણોમે મેરી શ્રદ્ધાંજલિ અર્પિત કરતા હું.

પૂ. સ્વામી કૃષ્ણાનંદજી (ભાદરણ) (‘શ્રીરંગદર્શન’ ઓક્ટો. ૭૦)

RANGA IN RHYME

Real friend, ace philosopher and an unfailing guide,
Anchored away from the touch of worldly tide.
Non-believers too, their praise for him can't hide,
Glorious sage is he, with views wise and wide.
Amidst the worldly and the like of us,
Very many of whom are simply bundles of fuss,
Avadhut lovingly tells us not to gather pus
During this earthly sojourn like a neglected sore does
"Humane ye ever be" is his advice to all,
"Oneness of being feel" is his roaring call.
One pointedly desist evil and escape the terrible, fall.
Thus exports he who has crossed the wall.

પૂ. વિશ્વનાથ અવધૂતજી (રાષ્ટ્રીય સંત)

રામનગર : સુરત

શક્તિગતનો વરણહાર

પાવનમયી નર્મદાથી અંકિત નારેશ્વરથી ભૂમંડળ સમસ્ત ગુજરાતમાં ભક્તોના હૃદયમાં પ્રાણ પૂરી રહ્યું છે. માનવસેવાનું કેન્દ્ર બની ગયું છે. જ્ઞાનની જ્વાળા પણ ત્યાંથી ઉદ્ગમ થઈ રહી છે. જેણે નારેશ્વરમાં જઈ નર્મદાજીમાં સ્નાન કે દર્શન કર્યું છે, તેનું જીવન ધન્ય છે.

ગરીબો પ્રત્યે પરમ પૂજ્ય બાપજીનું હૃદય પ્રેમસભર હતું તેથી ગરીબોને સર્વસ્વ આપવા તૈયાર રહેતા હતા. કોઈ પણ ધર્મના મહાનુભાવ હોય તો પણ તેમની કૃપા થતી જ હતી. પ્રાણીમાત્રનાં કષ્ટ દૂર કરવા એઓશ્રી તત્પર રહેતા હતા. ભક્તોનાં કષ્ટો ક્યારેક પોતે સ્વીકારી શરીરને દુઃખી બનાવતા હતા.

‘શ્રી દત્તબાવની’ની રચના પ્રાણીમાત્રનાં કષ્ટો દૂર કરવા માટે જ કરી હતી. દત્તબાવનીએ લોકોને મૃત્યુના મુખમાંથી ઉગાર્યા હતા. દત્તબાવનીની ધૂનથી કાળ પણ કંપી જતો અને જ્યાં દત્તબાવની થતી હોય ત્યાંથી ભાગી જતો.

સચ્ચિદાનંદમગ્ન બની તેમણે મહાસિદ્ધાવસ્થા દ્વારા જગત કલ્યાણ કર્યું છે.

(‘શ્રીરંગલીલામૃત’ માટે શુભાશીર્વાદ)

રેવ : ફાધર સૂર્યા કાર્લો : (‘શ્રીરંગદર્શન’ ડિસે. ૭૦ પૃ. ૧૨ ટૂંકાવીને)

૪૦ વર્ષથી ગુજરાતની પવિત્ર ધરતીમાં વિચરુ છું, અને પરમાત્માની ખાસ મહેરથી અપરોક્ષમાંથી પરોક્ષ પ્રભુ ઈશુસમ પૂજ્ય બાપજીના સાન્નિધ્યમાં રંગાઈ ગયો. આંકલાવના ભાવિક સેવકભાઈ પૂનમભાઈ પટેલ મારફતે પૂજ્યશ્રી સાથે હું પત્રવ્યવહારમાં આવ્યો. સામસામા નમસ્કાર ઝીલવા માંડ્યા; ‘રંગ’ની પ્રેરણાઓ થવા માંડી. અંગત રીતે મિશનરી કાર્યોમાં હું ખૂબ વ્યસ્ત હોવા છતાં તેઓશ્રીનો પ્રેમ-પ્રસાદ મળ્યો હોઈ હું હલકો ફૂલ થઈ ગયો છું.

પૂજ્યશ્રી માટે, હું અમેરિકા ગયો ત્યારે, કેટલીક ચીજો ભેટ ધરવા, યુરોપથી લાવ્યો હતો. પૂજ્યશ્રીએ તે અંગીકાર કરી મારો ભાવ સ્વીકારી મને આશીર્વાદ આપેલા.

તેઓશ્રી પૂર્ણબ્રહ્મ જ હતા. એટલે તેમને કાંઈ જરૂર નહિ, પણ મને પ્રેરણા કરવા શક્તિ આપવા દરેક ચીજ સ્વીકારે ખરા.

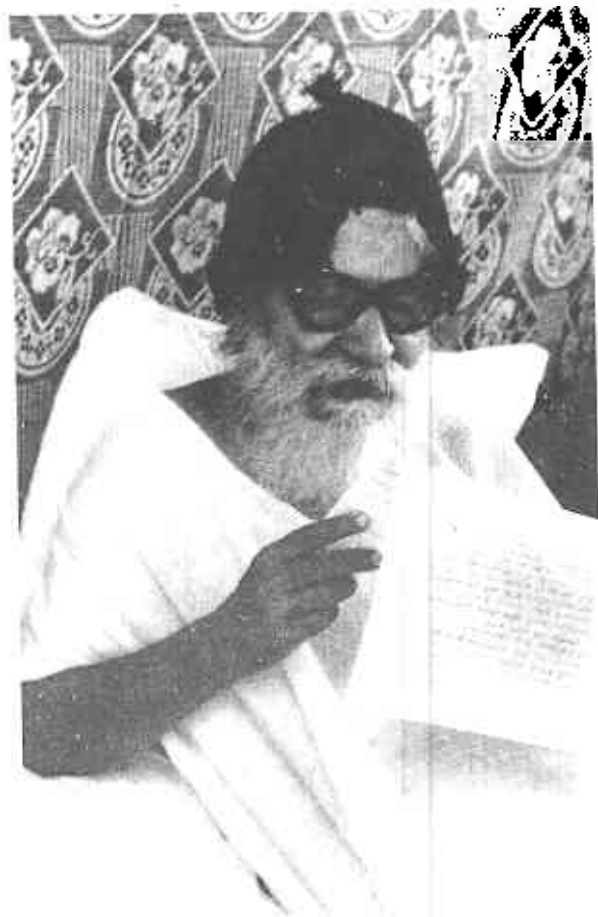
જોષીકૃવા, પૂનમભાઈને ત્યાં અવારનવાર સંતો મહંતો આવતા ત્યારે મારે જવાનું થતું ખરું. પૂ. જગદ્ગુરુ શંકરાચાર્ય દ્વારકાપીઠાધીરા, પૂ. શ્રીમોટા, પૂ. કેવલાનંદજી, પૂ. કૃષ્ણાલ્લાનંદજી, પૂ. યોગીજી મહારાજ સૌનો પ્રેમયોગ મને પ્રાપ્ત થયો છે; તેમ છતાં પૂજ્ય અવધૂતજીનો મારી ઉપર જે પ્રેમ હતો તે તો વર્ણન થાય નહિ. પ્રેમ કહું કે વહાલ ? જોષીકૃવાથી પૂનમભાઈ સાથે હું નારેશ્વર ગયો હતો. આંકલાવ ગામમાં સરપંચ થયો એ નિમિત્તે મેં નારેશ્વરમાં કરાવેલો પ્રસાદ આરોગેલો.

પૂજ્ય મોદીજી પાયલોટ સંત તરીકે મને પૂજ્ય બાપજી પાસે લઈ ગયા. મારી પાસે લીલું નાળિયેર લેટ ધરવા હાથમાં હતું. પૂજ્યશ્રીએ મને જાળીવાળા ગોળ કેબીનમાં દૃઢ સાથે ચાંપી લીધો; તેમની સાથે સમાસન પર અતિપ્રેમથી બેસાડેલ. અહીં મને ઈશુના ઉપદેશનું પ્રત્યક્ષ દર્શન થયું. મને અભિમંત્રિત એક શુદ્ધ ખાદીનો ઝબ્બો આપ્યો. તેમની હાજરીમાં ઝબ્બો પહેરી લીધો.

ચિખોદરા, કુંજરાવ અને પોર મુકામો પર પૂજ્યશ્રીનાં દર્શનો કરેલાં.

પૂ. ગોસાંઈજી મુકુંદલાલજી (વૃન્દાવન) 'મનનિકા'માંથી

“શ્રીરંગ અવધૂતમાં મને તો રાધાકૃષ્ણનું દર્શન થાય છે. રંગ એટલે આનંદ. જ્યાં આનંદ છે ત્યાં રાધા છે. જ્યાં રાધા છે ત્યાં આનંદ છે, આહ્લાદ છે. મેં બે વર્ષ પહેલાં દર્શન કર્યાં હતાં. શ્રી રંગ અવધૂતના નામથી હું બેહોશ થઈ જાઉં છું. એ જ્ઞાની હતા, ત્યાગી હતા, સિદ્ધ મહાપુરુષ હતા. જેમને એમનો કૃપાપ્રસાદ મળ્યો છે, તે ધન્ય છે.”

मानवाक्ष

ૐ

માનવાક્ય

કાકાસાહેબ કાલેલકર	(ભારતીય સંસ્કૃતિના ચિંતક)	૨૭
વિનોબાજી	(ભૂદાનયજ્ઞના પ્રણેતા)	૨૮
બાબુભાઈ જશભાઈ પટેલ	(ગુજરાત રાજ્યના ભૂતપૂર્વ મુખ્યમંત્રી)	૨૯
કલાગુરુ રવિશંકર રાવળ	(કલામર્મજ્ઞ)	૩૦
પ્રેમજીભાઈ ઠક્કર	(ગુજરાત રાજ્યના ભૂતપૂર્વ મંત્રી)	૩૦
રમણલાલ સોની	(સર્જક-ચિંતક)	૩૦
ઝલેરચંદ મેઘાણી	(રાષ્ટ્રીય ધાયર, કવિ)	૩૧
'સુન્દરમ્'	(સર્જક-સાધક)	૩૧
'અનામી'	(ગાંધીયુગીન કવિ)	૩૨

કાકાસાહેબ કાલેલકર (ગાંધીનગર - શિબિર પ્રસંગે)

શ્રી રંગદર્શન ડિસેમ્બર-૭૦

‘મને અહીં આવી ઘણો સંતોષ થયો. મારે અને રંગ અવધૂતને સંબંધ ઘણો જૂનો. તમો બધા મને એમનો વિદ્યાગુરુ ભલે માનો; શિક્ષક અને વિદ્યાર્થી એમાં વિદ્યાર્થી ભલે મને ગમે તે કહે, માને; પણ હું તો મિત્રભાવે જ રહેતો આવ્યો છું. હું મને પોતાને રંગ અવધૂતના વિદ્યાગુરુ કહેવા તૈયાર નથી..... હું આવ્યો છું એક સહસાધક તરીકે. જે વાત મેં ‘હિમાલયના પ્રવાસ’માં નથી લખી અને આજ સુધી ક્યાંય કહી નથી તે તમને જણાવું છું. હું જ્યારે માતાના પેટમાં હતો ત્યારે એક સાધુ આવ્યો. આવતામાં જ તેણે કહેલું કે નવું બાળક દીકરો હશે અને દત્તાત્રેયનો ભક્ત થવાનો છે. એને દક્ષિણા આપવા માંડી તો તે કહે કે ના, ના; દક્ષિણા લેવા નથી આવ્યો..... કૃષ્ણના કિનારે નરસોબાની વાડીના સ્થાનમાં, ગિરનાર દત્તાત્રેય સ્થાનમાં હું જઈ આવ્યો. ત્યાં એક જાતનો સાક્ષાત્કાર થયો. હિમાલયમાં જઈ ધર્મસાધના કરી છે. અહીં પણ આજે દત્તાત્રેયના જ હું દર્શન કરું છું. પાંડુરંગ વળામે વિદ્યાપીઠમાં આવ્યા. તેમની પણ દત્તભક્તિ છે, એવું જાણ્યું અને એ રીતે આ સહસાધક છે એ જાણ્યું. અમારું એવું આકર્ષણ તમારા બધાના ધ્યાનમાં કેવી રીતે આવે ?! હું દત્તભક્તિ કરતાં કરતાં પોતાના લોકોની વચ્ચે આજ આવ્યો છું.

શ્રી રંગ અવધૂતે ‘પરસ્પરદેવો ભવ’નું સૂત્ર આપ્યું છે - આ ધુગનો સંદેશો છે. ઝબડો કરવો નકામો છે. ન્યાતના અભિમાનથી કોઈ સ્વર્ગ ગયો નથી; તો મોક્ષ તો ક્યાંથી મળે ? અભેદભક્તિની આ ખૂબી છે.

પાંડુરંગે પોતાના નામમાંથી રંગ શબ્દ રાખ્યો છે, અને રંગ ખીલવ્યો છે. રંગ અવધૂત દેશનો અને સમાજનો સેવક હતો. દેશસેવા ચાલુ રાખવા હું હિમાલયથી પાછો આવ્યો અને રંગ અવધૂત સાથે સહસાધક તરીકે મેં એમનો સંબંધ ચાલુ રાખ્યો, વધાર્યો હતો.

પૂ. વિનોબાજી (નારેશ્વરનો નાદ-મે ૮૩)માંથી ટૂંકાવીને

સ્થળ : સરખેજ પાસેનું એક જીન,

પૂ. વિનોબાજીનું વિશ્રામ સ્થળ

દિવસ : ૧૯મી ડિસેમ્બર ૧૯૫૮

પૂજ્યશ્રી અવધૂતજીએ સપ્રણામ સૂતરની નવ આંટીઓ સાથે

પૂજ્ય વિનોબાજીનું સન્માન કર્યું :

સન્માન આંટીઓનો સ્વીકાર કરી જગાએ બેસી વિનોબાજીએ

પૂછ્યું :

વિનોબાજી : હાલમાં શું ચાલે છે ?

અવધૂતજી : મારા નાના ભાઈ ગુજરી ગયા ત્યારથી પૂજ્ય માતૃશ્રી સાથે રહે છે, એટલે તેમની સેવાને સ્વર્ધર્મ માની, એ સેવા સંભાળી કોઈ પણ જાતની જાહેરાતબાજી વગર સહજ ભાવે કંઈ આવી મળે તે કરું છું. આજના ભૂદાન વિશે જ બોલવાનું હોય તો હું રહું છું તે અવધૂત નિવાસના ટ્રસ્ટના પ્રમુખે જ ભૂદાનમાં સો એકર જમીન આપી છે અને સ્થાનના અન્ય ભક્તોએ મળી લગભગ હજારેક વીંધા આપી હશે.

વિનોબાજી : સેવામાં શું કરો છો ? રસોઈ ?

અવધૂતજી : એમના માટે કાવડથી નર્મદાજીનું પાણી લાવતો. પણ હવે ચારપાંચ વરસથી આંખે ઈજા થવાથી એ સૌભાગ્યથી વંચિત બનવું પડે છે અને રસોઈ તો એ જાતે જ બનાવે છે. જીવન સ્વાવલંબી રાખ્યું છે. મારે તો સર્વ સામાન્ય દેખરેખ પૂરતી વિચારપૂછ જ કરવાની હોય છે. આવનાર-જનાર પોતાની સગી મા કરતાંય વધારે સદ્ભાવથી તેમની તરફ જુએ છે, છતાં મારી હાજરીની અત્યંત આવશ્યકતા રહે છે.

વિનોબાજી : છેલ્લે ક્યારે મળેલા ?

અવધૂતજી : '૨૧, '૨૨ની સાલ હશે. આપ સેવાગ્રામ ગયા પછી મળવાનો સુયોગ આજે જ આવે છે, પણ

દૂરસ્થોઽપિ સમીપસ્થો યો યસ્ય હૃદિ વર્તતે ।

યો યસ્ય હૃદયે નાસ્તિ સમીપસ્થોઽપિ દૂરગઃ ॥

શરણાગતો તારણકર

વિનોબાજી : કંઈ નિયમિત સ્વાધ્યાય-પ્રવચન જેવું શાખું છે ?

અવધૂતજી : 'અવધૂતસ્વનિયમઃ' જીવનમાં કંઈ જ નિયમબદ્ધ નથી રહી શક્યું. કોકવાર વાંચું છું, પ્રવચન જેવું નહિ પણ સદ્ભાવે પૂછનારને યથામતિ સમજાવવાનું પણ બને છે.

વિનોબાજી : વાતચીતમાં ખાસ શાના પર ઝોક હોય છે ?

અવધૂતજી : ખાસ તો 'પરસ્પરદેવો ભવ' એ સ્વર્ણસ્કૂર્ત સૂત્ર પર ભાર મૂકી બોલવાનું થાય છે.

પરસ્પર હાસ્યમુદ્રા સાથે હાથ હલાવી બે વિભૂતિઓએ વિદાય લીધી.

શ્રી બાબુભાઈ જશભાઈ પટેલ (ગાંધીનગર, સચિવાલય)

‘શ્રી રંગદર્શન’ - (નવેમ્બર-૭૦માંથી)

પૂ. શ્રી રંગ અવધૂતના બહુ નિકટ પરિચયમાં હું નથી; એકવાર હું મળ્યો છું. ત્યારે આ છાપ પડી છે : તેઓશ્રીની પાસે એક દૃષ્ટિ છે. તેઓશ્રી ખૂબ જ ઉદારતાપૂર્વક મતમતાંતરને પચાવી શકે છે. ભિન્ન ભિન્ન મતાંતર હોય તોય પચાવી શકે છે. તેઓશ્રી પાસે સ્પષ્ટ જીવનદર્શન હતું. આખુંય વલણ સમન્વયકારી હતું. આથી 'પરસ્પરદેવો ભવ'નો એમનો આદેશ ઘણું કહી જાય છે. ભીજાને ઈશ્વરનો અંશ સમજતાં તેને સમજવાની વૃત્તિ જાગે છે અને દૃષ્ટિ જાગતાં તેના પ્રત્યે આદર જાગી અદ્વૈત સંધાય છે. આ આશીર્વાદનો અનુભવ દરેક મુશ્કેલીવેળા, આપત્તિવેળા મુશ્કેલી હળવી કરવામાં થયો. દુઝાળ, રેલ, ધરતીકંપ, કોમી રમખાણ દરેકમાં ગુજરાતે કેવી ધીરજથી એ મુશ્કેલીઓ પાર પાડી ! જાણે કે એમના તે દિવસે અપાયેલા આશિષથી કેમ ન હોય ?

ઈશ્વર પોતે વ્યક્તિઓ દ્વારા અભિવ્યક્ત થાય છે અને એ અર્થમાં પૂજ્યશ્રી અવધૂત અવતારી પુરુષ હતા.

શ્રી રવિશંકર મ. રાવળ (અમદાવાદ)

(‘કુમાર’ ડિસેમ્બર-૬૮માંથી)

નર્મદાતીરે નારેશ્વર આશ્રમમાં અમે પહોંચ્યા ત્યારે પ્રતીતિ થઈ કે સંતજનોનાં પગલાંથી ભૂમિ કેટલી નિર્ભય અને દીપ્તિસભર બની રહે છે...

પૂ. અવધૂત મહારાજની માતૃભક્તિ આ કળીયુગી પ્રજા માટે તેમને આપણા શ્રેષ્ઠતમ પુરુષ કરાવવા પૂરતી ગણાય.

.....ત્યારે મને ભાન આવ્યું કે એમણે મને ચિરપરિચિત આત્મીય ગણી લીધો હતો. અદૃશ્ય રીતે મારા મનોભાવોમાં શાંતિ અને શ્રદ્ધાનું વાતાવરણ છવાઈ રહ્યું.

ગુજરાતમાં હજારો સંસારતપ મનુષ્યોને એમના સમાગમથી અનેરું સાંત્વન અને શ્રદ્ધા પ્રાપ્ત થયાનું મેં પ્રત્યક્ષ નિહાળ્યું છે. મારું જીવન પણ એ રીતે અહોભાવ અનુભવે છે.

શ્રી પ્રેમજીભાઈ ઠક્કર (ગાંધીનગર શિબિર પ્રસંગે)

(‘શ્રી રંગદર્શન’ ડિસેમ્બર-૭૦માંથી)

વડોદરામાં એક પ્રસંગે જે સાધુએ ભાષણમાં મારો બોલેલો સંસ્કૃત શ્લોક સાંભળી મને પાછળથી ધન્યવાદ આપ્યા એ શ્રીરંગ અવધૂતજી હતા, એવું મેં પાછળથી જાણ્યું ! નારેશ્વર પ્રત્યે મને આકર્ષણ રહ્યું છે.

અવધૂતોની ઘણી લીલાઓ ન સમજાય તેવી હોય છે. એમની એક દૃષ્ટિ - attitude હોય છે. આથી જ અવધૂતની ભાષા કઈ એ કહી શકાય નહિ. અહીં અવધૂત પ્રદર્શનમાં શ્રીરંગ અવધૂતનો રીંછ સાથેનો પ્રસંગ મૂક્યો છે એ મને માન્ય છે. શ્રીરંગ અવધૂતનું જીવનસંગીત બ્રહ્માંડ સાથે એકરાગે ચાલે. એ ઉચ્ચ આત્માનું આંતરિક લયબદ્ધ જીવન જીવવાની કોઈ શાળા હોતી નથી.

શ્રી રમણલાલ સોની : (મોડાસા)

“પૂજ્યશ્રી રંગ અવધૂત મહારાજ ! નામ સ્મરતાં જ ચિત્તમાં અદ્ભુત ભાવાવેશનો સંગાર થાય છે.” આશ્રમનું પાંદડે પાંદડું, કણેકણ જાણે રંગ અવધૂતની તપસ્યાનું સાક્ષી !” હું અહીં આવ્યો હતો ખાલીખમ, પણ હવે ભરાઈને જાઉં છું.”

શ્રી ઝવેરચંદ મેઘાણી : (બોટાદ)

“રંગ અવધૂત લગન લાગી તે રેવા તટે બેસી ગયા છે. ત્યાં તેમણે નવું દહેરું નથી ચણાવ્યું કે કોઈ કંડણો કરી સેનેટોરિયમ ચાલુ નથી કર્યું. પણ બે નવી બાબતો કરી છે. એક તો ગુરુ દત્તાત્રેયના ભાવમાં એમનું હૃદય ગુજરાતી ભાષામાં મીઠી કવિતા રચી રહ્યું છે. ને બીજું એમણે લોકમેળો ચાલુ કર્યો છે. મેળો ચાલુ કરવો અને તેને કવિતાએ મઢી દેવો એ કોઈક ઉચ્ચ સત્ત્વશીલતાના ધણીનું કામ છે.”

શ્રીજીવનને તારણકાર

કવિશ્રી સુન્દરમ્

(‘નારેશ્વરનો નાદ’- જૂન-૮૦ છેલ્લા પૃષ્ઠા પરથી ઉદ્ધૃત)

નારેશ્વરની યાત્રા અણધારી બની આવી. આ જગ્યાએ આવવાનું રહી ગયેલું. સ્નાન કર્યા પછી આશ્રમમાં જવાનું છે એવી સૂચના હતી એટલે પ્રથમ નર્મદામૈયામાં જઈ આવ્યાં. પછી આશ્રમમાં ગયાં અને રંગઅવધૂત પહેલીવાર અહીં આવ્યા ત્યારથી શું શું બન્યું તે જાણવા મળ્યું. તે જે જે જગ્યાએ બેસતા તે જોવા મળી.

મૂળે તો રંગઅવધૂત ગાંધીજીના આશ્રમમાં હતા, વિઘાપીઠ સાથે સંબંધમાં હતા. પણ તેમને અધ્યાત્મની પ્રેરણા થઈ અને પોતાનો મનોબો પંથ તૈયાર કર્યો. તેમનામાં આત્માનુભવ અને આત્મતેજ પ્રગટ થવા માંડ્યું. તેમણે ઘણું ઘણું લખ્યું છે, પણ તે મૌનમાં બેસી લોકોને મળતા - કલાકો સુધી દર્શન કરનારની હાર તેમની સંમુખ થઈ પસાર થતી. પરમ મૌનમાંથી ઘણું મેળવતી.

છેલ્લી જગા અમે એમના અવશેષ પર રચાયેલા મંદિરની જોઈ. તેમાં પ્રતિમા મૂકેલી છે. અમે ત્યાં ઊભા રહ્યાં; પૂજારીએ પ્રસાદ આપ્યો તે લીધો. પછી થયું અહીં બેસી થોડું ધ્યાન કરીએ અને આશ્રમમાં - શ્રી અરવિન્દના- જે સ્થિતિમાં સહજ પહોંચી જવાય છે તેવું અહીં પણ થયું. અહીં એક શાંતિ, બ્રહ્માનુભવની શક્તિ કામ કરતી હતી, ઊંડે ઊંડે આત્મામાં લઈ જતી હતી.

આટલું કામ થઈ શકતું હોય તો ઘણું છે, પણ એથી પણ થોડું વધુ જોયું. અમે રસોડા તરફ ગયા. ત્યાં પાંચ બહેનો પાપડ વણતી હતી. કંઈ કેટલાયે - મણઅધમણના પાપડ તૈયાર થતા હતા અને

'યાત્રીઓને ભોજન સાથે પીરસાઈ જતા હતાં. આમ વ્યવહારમાં પણ સમર્પણભાવ ઊતરતો હતો, છલકાતો હતો. અહીં આવીને માણસ ખાલી હાથે પાછો નથી જતો.

પ્રા. રણજિત પટેલ (કવિ 'અનામી') : (વડોદરા)

પોતાના આધ્યાત્મિક અનુભવના અહાંભાવને અભિવ્યક્ત કરતી પંક્તિ નરસિંહે લખી છે :

મને જનમ ધર્યાનું પુણ્યકિ લ્હાવો દર્શનનો.'

એણે તો પ્રભુદર્શનનાં લ્હાવાની વાત કરી છે પણ એ પરમ તત્ત્વના આંશિક સત્ત્વનું જે કેટલીક વિભૂતિઓમાં પ્રગટીકરણ થયું છે ને જેમના દર્શનનો પરમ પુનિત લ્હાવો સાંપંજ્યાનું સદ્ભાગ્ય મને પ્રાપ્ત થયું છે તેમાં હું પૂ. બાપજીની બેધડક ગણના કરું છું.

'અવધૂતી મસ્તી' શતાબ્દીપૂર્તિના સંદર્ભે કહું કે અહીં ગ્રંથસ્થ ભજનોમાંથી આત્મકીડ, આત્માનંદી, બાહ્યભ્યંતર એકરૂપતાવાળા જ્ઞાની-કવિ-ચિંતક લેખે પૂજ્યશ્રીની પારદર્શક છબી સુપેરે ઉપસે છે.

वसुधैवकुटुम्बकम्

वात्सल्यवाक्

(प्रथम पेढीना लक्तो प्रत्येनां पूज्य आपञ्चना अंतर्ग वाक्य अंशो)

स्व. दासकाकाने	३५
बछेन मूणीने	३६
रतनदाव महात्माने लजन प्रसादी	३८
अंबालाव व्यासने	३९
अमृतदाव मोदी विशे	४०
युनीलावने पत्र	४०
नंददावबाईने पत्र	४१

હરગોવિંદદાસ સોની (દાસકાકા) : (સ્તનપુર)

‘શરણાગત વત્સલ’ પુજ્યશ્રી રંગ અવધૂતજીની અદના પણ અદકેરા ભક્તને અંજલિ.

ૐ

દાસકાકાને ચાલ્યે ગયે ઘણો વખત ઘઈ ગયો; પણ એ યાદ ન આવતા હોય એવો દિવસ ભાગ્યે જ આથમતો હશે ! એમના વગર અહીં બધું અંધારું છે. એમનો સૌની સાથે પાણી જેવો મિલનસાર શિશુભોજો સ્વભાવ, વૃદ્ધ હોવા છતાં જુવાનીઆને પણ શરમાવે એવો અદમ્ય ઉત્સાહ, અવધૂતી અકિચન બાદશાહીને શોભે એવી કરકસર અને ઝીણવટ, આત્મોપમ્ય સમદષ્ટિ, નિરપેક્ષ નિરહંકાર મુક સેવાભાવ વગેરે વગેરે ગુણોની તો હવે સંભારી સંભારીને વાતો કરવાની જ રહી. અવધૂતની શરૂઆતની અકલ્પ્ય ઉન્મત્ત વૃત્તિને તો એ જ જીરવી શકે. એમનું જીવન કોઈ કર્મયોગીના જેવું આદરણીય હતું. એમનું મૃત્યુ ભલભલા ભક્તને પણ ઈર્ષ્યા ઉપજાવે એવું હતું. શહેરના ઘોંઘાટથી દૂર, કીર્તિ કે મોટાઈની લેશ પણ લાલસા રાખ્યા વગર પ્રવાહપતિત કર્તવ્યકર્મને નિષ્કામવૃત્તિથી બજાવતા, શ્વાસે શ્વાસે સેવાવૃત્તિ જીવતા, કોઈ આદર્શ ગૃહસ્થીની માફક તેઓ જીવ્યા અને ગયા તે પણ મરીને અમર થવા માટે !!...

ભાવિ કાર્યકરો એમનો આદર્શ નજર આગળ સતત જીવતો રાખી એમણે સેવેલાં સ્વખાંને મૂર્ત સ્વરૂપ આપવા માટે દરેક પ્રયત્ન કરી છૂટે એવી મારી મનીષા છે.

અવધૂત નિવાસ
ગુરુદ્વાદશી ૧૯૯૭

રંગ અવધૂત

મૂળીબેન (નારેશ્વર)

(૧) (સ્વ. મૂળીકોઈ પરના પત્રનો અંશ)

બેન મૂળી,

રણપુર, ગુરુવાર, બપોરે

એકાદશીએ વ્યાસમાં મુકામ હતો. ત્યાંથી કિનારે કિનારે શૂલપાણેશ્વરની ઝાડીમાં ત્રિતરી પડવાનો વિચાર હતો. XXX પણ રાત્રે ઓચિંતો ગુરુમહારાજનો આદેશ થયો કે બીજું ત્રીજું પડતું મૂકી સીધો રણપુર જા. એટલે કાલે ઠેક વ્યાસથી ચાલીને રણપુર આવ્યો. આવતાં જ તારા વૈષ્ણવની અભદ્ર કહાણી સાંભળી. ખોટું થયું ; પરંતુ એનો શોક કરવો નકામો છે. બન્યું ન બન્યું થતું નથી. અવધૂતને તો કેટલાએ દિવસથી “કિમપિ કિમપિ શકે મંગલેભ્યો યદન્યત” એવો ભણાકારો થતો હતો અને એનો ઈશારો એણે તને કેટલીયે વાર કરી પણ દીધો હતો. શક્ય છે કે એનો ચોક્કસ અર્થ તારા સમજવામાં ન પણ આવ્યો હોય, છતાં મને વિશ્વાસ છે કે આ દુઃખદ ઘૂંટકો તું ધીરજથી ગળી જશે. ભવિષ્યનો વિચાર કરવો નકામો છે. પણ હાલ તુરત તો તારી ફરજ માબાપની વૃત્તિ સંતોષી એ જે કહે તેમ વર્તવાની છે. અવધૂત તો કાલે દૂર ઊપડી જાય છે, પરંતુ પ્રેમીઓની પાસેથી એ તલમાત્ર દૂર નથી એવું દરેકનું અંતઃકરણ સાક્ષી પૂરશે XXX.

(૨) મૂળીકોઈ પરનો પૂજ્યશ્રીનો પત્ર

શરણાગતનો તારણહાર

બહેન મૂળી,

તારો પત્ર વાંચ્યો છે. મારે તને લખવું જોઈએ ખાસ, પણ શું લખું? અવધૂત નિરામય છે, નિષ્પાપ છે, નિર્વિકાર છે.

સાથે જ એનાં દર્શનથી 'જનમમરણ મિટે જાય રે', પણ લોકો એ અવધૂતને નથી જોતા !!

બહેન, ગુરુગમ્ય છે, એ સ્વસંવેદ અગમ્ય !

એ અવધૂતી આનંદ શતાંશ પણ તને પ્રાપ્ત થાય **XX** એ વિના બીજું કાંઈ જ નથી ઈચ્છતો અવધૂત.

એક વખત તે મને લખેલું કે મારે માટે એક મહાભારત રચો.

'ગુરુલીલામૃત' એ સાંસ્કૃતિક વિનંતીનું જ કળ છે.

એમાંનો શિષ્ય નિરંજન તે તું જ છે, એ ભાવનાથી વાંચ અને જો કે એમાં કેવી વીજળી ભરેલી છે.

'અવધૂતી આનંદ' તારી પાસે જ છે. એ એકલું જ તરી જવા માટે બસ નથી શું ?

'આત્મચિંતન' સ્નાન કરી રોજ સ્વાધ્યાય તરીકે વાંચવું-વિચારવું.

XX

અવધૂતનું જ શ્રવણ, અવધૂતનું જ મનન, અવધૂતનું જ ચિંતન, અવધૂતનું જ સ્નાન, અવધૂતનું જ ધ્યાન, અવધૂતનું જ કીર્તન - કરી સર્વથા અવધૂત થા સ્વયં, એ જ આશિષ.

- રંગ અવધૂત

ૐ

સ્વ. રતનલાલ ત્રિપાઠીને ઉદ્દેશીને -
(અવધૂતી આનંદ- પૃ. ૨૧૮ / ભજનક્રમાંક ૨૪૮,

મુખસે હરિ હરિ બોલ, પાપીડા પ્રાણી,
મુખસે હરિ હરિ બોલ. ધ્રુવ
ધન જોબન કછુ કામ ન આવે (૨)
રામ રતન તું તોલ - પાપીડા - (૧)
બાહિર દૃષ્ટિ બંધ કરી તું (૨)
અંતર દૃષ્ટિ ખોલ - પાપીડા - (૨)
વિષય વિષમ રસ ઢોળ જર્મીયે (૨)
રામ અમીરસ ઘોળ - પાપીડા - (૩)
રંગ કહે સૂણા સૂણા રતનજી (૨)
એ વિજ જીવન ફોકલ - પાપીડા - (૪)

ૐ

(પૂજ્યશ્રીના મિત્રશ્રી અંબાલાલ વ્યાસને પત્ર)

દત્તકુટીર, નારેશ્વર વૈ.વદ ૦))

શરણાગતનો તરણહર

ભાઈ અંબાલાલ,

તમારો પત્ર મળ્યો. XXX

મારો ધીરે ધીરે એવો નિશ્ચય થતો જાય છે કે મારે અનિકેત રહેવું એ જ સારું છે. XX

દુનિયાથી હારીને જંગલમાં આવી ગમાર થઈ બેઠો છું, છતાં લોકો મને છોડતા નથી. ભાઈ ચંદ્રશેખર ગોધરે મળેલા. મારે અત્યારે બધું છોડી વિદ્યાપીઠમાં જોડાવું જોઈએ. જો હું તેમ ન કરું તો એ એક જાતનો દેશદ્રોહ છે. અમારી હિન્દુસ્તાનના સાધુઓની Philosophy rotten છે. જો અમારે હાથે કાંઈ સારું થયું હોય કે થતું હોય તો તે in spite of your philosophy's. અત્યારે હિન્દમાં એકેય સાક્ષાત્કારી પુરુષ નથી, કેમ કે બાપુને કોઈ મળ્યું નથી વગેરે વગેરે સંભાષણથી એમણે મારા પાષાણ-હૃદયને ઊકાળવાનો પ્રયત્ન કર્યો. પણ મેં એમને કહી દીધું કે મારું હૃદય મરી ગયું છે; એ આવાં ભાષણોથી પાછું ઊકળી ઊઠે એમ નથી. નારાજ થઈને તે પાછા ગયા. સાંભળ્યું છે કે પંચમહાલની સેવા ન કરવા માટે ને મારા કહેવાતા જ્ઞાનનો પંચમહાલની જ્ઞાનપિપાસુ પ્રજાને લાભ ન આપવા માટે પંચમહાલનાં વર્તમાનપત્રોમાં ત્યાંના દેશભક્તો મારી ખબર લઈ નાખવાના છે પણ મારે તો

લોકલાજ સબ છોડ પરાઈ;

તારમંજિરા ખૂબ બજાઈ;

નંગી હોકર જગકિર આઈ !

એવી સ્થિતિ છે. હું તો નિર્લજ્જ નહ્દટ થઈ બેઠો છું. જીવતો છતાં મરેલો છું. હું તો બટકું રોટલા માટે ભગવાનને બારણી કૂતરો થઈ બેઠો છું. XX ભગવાનનું નામ ભસવામાં જ શરીરનો અંત થાય એથી બીજું કંઈ જ માંગતો નથી.

તમે પણ પંચમહાલના દેશભક્તોમાંના એક છો ને મારા જેવા જંગલી કૂતરા જોડે સંબંધ રાખતા શરમાતા નથી; તેથી જ તમને આ બધું લખી મોકલું છું.

O/o કલ્યાણજી ઈચ્છાભાઈ દેસાઈ,
ઓફિસ ખડકી, ભરૂચ.

પાંડુરંગના પ્રજ્ઞામ

પૂજ્યશ્રીના મિત્ર અમૃતલાલ મોદીને ઉદ્દેશીને

શરણાગતનો તરણહાર

“મારા કરતાં દસ વર્ષનું વધુ આયુષ્ય મોદીને મળે એવી હું ભગવાનને પ્રાર્થના કરું છું. XX એના જેવો એક તો લાવો !”

(પૂ. પ્રેમ અવધૂતજી સાથેની વાતોમાંથી)

જૂના ભક્ત શ્રી યુનીલાલને પત્ર

નારેશ્વર, બુધવાર બપોર તા. ૧૮-૯-૭૬

શ્રી ભાઈ યુનીલાલ, અ.સૌ. પાર્વતી બહેન વં.

XX મારું નાવ તમારા લોકોના ભજનના, સુકાનને આધારે છે. XX હું ઈચ્છું છું કે જે પાંચદસ પ્રેમીજનો મંડળીમાં છે તેઓ મારા દોષો તરફ દુર્લક્ષ કરી મારી સાથે દિવ્ય કૌટુંબિક ભાવનાથી વર્તે. હું સાંસારિક શબ્દ નથી વાપરતો; કારણ કે એમાં સ્વાર્થ અને સામા પાસેથી પ્રતિસ્વાર્થની અપેક્ષા રહેલી છે, પણ અવધૂત પાસે સામાને સહાય કરે એવું પોતાનું કશું રહ્યું નથી. એનું શરીર સુદાં પ્રભુને ચરણે અર્પાઈ ગયું છે. એનાથી હવે પોતાનું કે પારકું કંઈ જ થઈ શકે તેમ નથી. ઊલટું તમે ખાવા આપશો તો જ એ ખાશે, તમે વસ્ત્ર આપશો તો જ લાજ ઢાંકશે, તમે ચાકરી કરશો તો જ જીવશે; કારણ કે તમે એ પ્રભુનાં જ છાયાચિત્રો છો, એટલે એને ચરણે અર્પાયેલો અવધૂત તમારો જ છે. એને ખોળામાં બેસાડવો કે-લાત મારી દૂર કાઢવો એ તમારા પર નિર્ભર છે. એને તો બંને સરખાં જ છે. બંનેમાં તમારા-પ્રભુના-અંગસ્પર્શનો આસ્વાદ છે. સંભારે તે સર્વને જયગુરુદેવ દત્ત.

એજ.

અવધૂતના શુભ આશીર્વાદ.

શ્રી નંદલાલ પાઠક પર પૂજ્યશ્રીનો પત્ર
(‘નારેશ્વરનો નાદ’ એપ્રિલ-૮૩ પૃ. ૯-૧૦.)

નારેશ્વર તા. ૧૭-૨-૪૧

શરણાગતનો વાસ્તવશર

શ્રી નંદલાલ જોગ

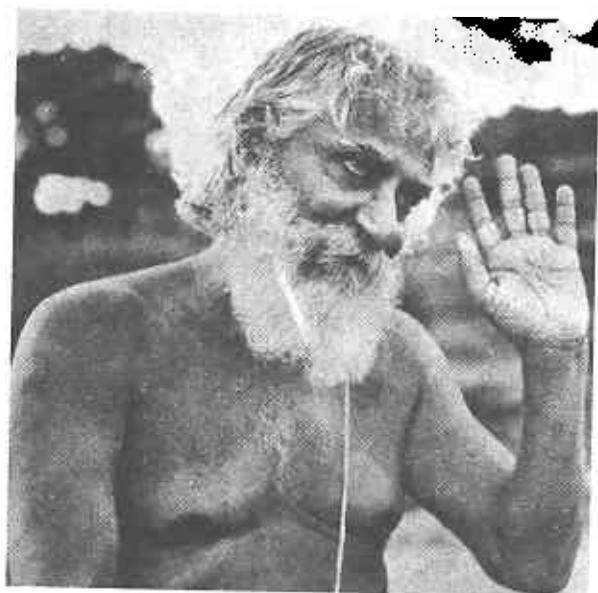
જય ગુરુદેવ

દત્તજયંતીએ સ્થાનમાં આવનાર દરેક માણસ કે પશુ, એક કૃતરું પણ દત્તસ્વરૂપ છે એમ સમજી (અથવા છેવટે મારા શબ્દમાં વિશ્વાસ રાખી એમ માની) કોઈ પણ જાતની ખુશામતના આશય વગર તેની યથાશક્તિ, જાતે અગવડ વેઠી, બધી સેવા ઉઠાવી લેવી એ મંડળના માણસની એક ધાર્મિક ફરજ છે, એટલું જ જો દરેક જણ સમજી લે તો કોઈને કંઈ કહેવાપણુ ન રહે.

જે માણસ પોતાનો દોષ જોવામાં બાજ જેવી તેજ દષ્ટિ રાખે અને બીજાનો દોષ જોવામાં કીડીની દષ્ટિ કેળવે તેને પડવાની ભીતિ નથી.

એકબીજાને હલકા પાડવામાં જ બુદ્ધિ ને સમયનો ઉપયોગ કરે તે બધા જ હલકા પડવાના.

રંગ અવધૂત

शरदागतवाक्

नोंध : अवधूत परिवारना वृद्धवडीवो पासैथी पूज्यश्रीना
अलौकिक संस्कारांनुं त्वाविपेटीने नजराणु मणी रडे, अे डेतुथी
त्वक्तोने प्रम्नावलि आपवामां आवी डती. प्रम्नावलि तेना दिग्मित
प्रत्युत्तरोनुं संपादन संशोधन करीने ग्रंथमां प्रस्तुत करीअे छीअे
(शरणागतवाक् विभाग - संपादको)

અનુક્રમણિકા

શરણાગત ભક્તો

નામ		
૧.	અતિલક્ષ્મીબેન શેઠ	(વડોદરા) ૪૯
૨.	અનિલ શ્રોફ	(મુંબઈ) ૫૧
૩.	અમરસિંહ સોલંકી	(અમદાવાદ) ૫૮
૪.	અમૃતલાલ મોદી	(નારેશ્વર/નડિયાદ) ૫૯
૫.	અરુણોદય જાની	(વડોદરા) ૬૧
૬.	પૂ. 'અવધૂત બાલ'	(દિવાબેટ) ૬૫
૭.	અંબાલાલ વ્યાસ	(ભૂવનેશ્વર/કાલોલ) ૬૭
૮.	ઈન્દુબેન જોષી	(વડોદરા) ૬૯
૯.	ઈન્દુબેન પાઠક	(નારેશ્વર/રાજપીપળા) ૭૦
૧૦.	ઈશ્વરભાઈ પટેલ	(અમદાવાદ) ૭૨
૧૧.	ઈશ્વરલાલ શેઠ	(અમદાવાદ/સુરત) ૭૮
૧૨.	ઉમંગભાઈ પાઠક	(તિલકવાડા) ૮૪
૧૩.	કનેયાલાલ વાણી	(અમદાવાદ) ૮૭
૧૪.	કમુબેન પટેલ	(વડોદરા) ૮૮
૧૫.	કરસનદાસ માણેક	(મુંબઈ) ૯૦
૧૬.	ક્લાબેન શર્મા	(નારેશ્વર) ૯૦
૧૭.	કાયમખાન	(સાપર/દિવાબેટ) ૯૧
૧૮.	કાન્તિલાલ વ્યાસ	૯૩
૧૯.	કાલિપ્રસાદ દેસાઈ	(મુંબઈ) ૯૫
૨૦.	કુસુમબેન પટેલ	(અમદાવાદ/વડોદરા) ૯૬
૨૧.	કૃષ્ણશંકર શાસ્ત્રી (દાદાજી)	(સોલા-શ્રીમદ્ભાવગત વિદ્યાપીઠ) ૯૭
૨૨.	ગુણવંતરાય પાઠક	(પાદરા) ૯૯
૨૩.	ગોરધનભાઈ પટેલ	(નારેશ્વર/મિઢોળ) ૯૯
૨૪.	ગોવિંદભાઈ ઉપાધ્યાય	(પોર) ૧૦૪
૨૫.	ચંદનબેન પાઠક	(વડોદરા) ૧૦૫
૨૬.	ચંદ્રકાન્ત પુરાણી	(રાજપીપળા) ૧૦૮

૨૭.	ચંદ્રસંકર પાઠક	(તિલકવાડા)	૧૦૯
૨૮.	છોટુભાઈ શાહ	(મુંબઈ)	૧૧૨
૨૯.	જગદીશચંદ્ર ભટ્ટ	(વડોદરા)	૧૧૫
૩૦.	જગન્નાથ ત્રિપાઠી	(સરખેજ)	૧૧૭
૩૧.	જયસુખલાલ હીડિયા	(ભરૂચ)	૧૧૮
૩૨.	જયંતીલાલ આચાર્ય	(વડોદરા)	૧૧૮
૩૩.	જહાંગીર માઈસોરવાલા	(વડોદરા)	૧૨૨
૩૪.	ઠાકોરભાઈ પારેખ	(મુંબઈ)	૧૨૩
૩૫.	ઝાહાભાઈ મિસ્ત્રી	(બીલીમોરા)	૧૨૪
૩૬.	ત્યંબકેશ્વર જોશી	(સૂરત)	૧૨૫
૩૭.	ત્રિકમલાલ વાણી	(અમદાવાદ)	૧૨૭
૩૮.	દનાત્રેય નંદુરભારકર	(અમદાવાદ)	૧૨૮
૩૯.	દ્વારકાનાથ ગંજાખાને	(વડોદરા)	૧૩૧
૪૦.	દોસ્ત મોહમદ ખાન સાહેબ	(પરમપુર)	૧૩૨
૪૧.	ધીરજલાલ વેદ્ય	(મુંબઈ)	૧૩૪
૪૨.	નરહરિદાદા ત્રિપાઠી	(નારેશ્વર/સરખેજ)	૧૩૫
૪૩.	નરહરિભાઈ પાઠક	(વરણામા)	૧૩૯
૪૪.	નરહરિભાઈ વેદ્ય	(રાજપીપળા)	૧૪૪
૪૪.	પૂ. નર્મદાનંદજી	(ઉછાલી)	૧૪૪
૪૬.	નરેન્દ્રભાઈ ઝવેરી	(ભરૂચ)	૧૪૮
૪૭.	નલિનભાઈ ભટ્ટ	(વડોદરા/ગણદેવી)	૧૪૯
૪૮.	નંદલાલ પાઠક	(દીવેર/રાજપીપળા)	૧૫૨
૪૯.	નંદસુખલાલ શ્રોફ	(મુંબઈ)	૧૫૫
૫૦.	ડૉ. નાથાલાલ કંસારા	(વિસનગર)	૧૫૬
૫૧.	ડૉ. નારાયણભાઈ કંસારા	(અમદાવાદ)	૧૬૦
૫૨.	નારાયણભાઈ પટેલ	(નારેશ્વર)	૧૬૧
૫૩.	પૂ. પિનાકિન ગુરુજી	(વડોદરા)	૧૬૪
૫૪.	પ્રાગજીભાઈ મિસ્ત્રી	(રાજપીપળા)	૧૬૬
૫૫.	પૂ. પ્રેમ અવધૂતજી	(લિંચ)	૧૬૮
૫૬.	પૂ. બાલ અવધૂતજી	(માતર)	૧૮૧

૫૭.	પૂ. બાલાજી તાંબે	(કાલો)	૧૮૨
૫૮.	બાલુભાઈ જોષી	(વડોદરા/મિઢોળ)	૧૮૫
૫૯.	બી. એન. દેવ	(અમદાવાદ)	૧૮૯
૬૦.	ભવાનીશંકર પટેલ	(માંગરોલ)	૧૯૧
૬૧.	ભવાનીશંકર શાસ્ત્રીજી	(સોમડા/વડોદરા)	૧૯૧
૬૨.	બાલચંદ્ર બિવરે	(વડોદરા)	૧૯૩
૬૩.	મણિબેન પાઠક	(વજેરિયા/વડોદરા)	૧૯૪
૬૪.	મણિભાઈ ત્રિપાઠી	(સરખેજ)	૧૯૬
૬૫.	મણિશંકર પંડિતજી	(વડોદરા)	૧૯૯
૬૬.	મનહરભાઈ પાઠક	(વડોદરા)	૧૯૯
૬૭.	મહંતશ્રી નારાયણદાસ રામગલોલાવાળા	(વડોદરા)	૨૦૬
૬૮.	પૂ. માધવતીર્થ સ્વામીમહારાજ	(લાંભવેલ/આણંદ)	૨૦૭
૬૯.	મોતીસિંહ રાજકવિ	(સારોદ)	૨૦૮
૭૦.	યોગિનીબેન અલમોલા	(નારેશ્વર)	૨૦૯
૭૧.	યોગિનીબેન દેસાઈ	(મુંબઈ)	૨૧૨
૭૨.	યોગેશભાઈ શાહીવાલા	(અમદાવાદ)	૨૧૫
૭૩.	ડૉ. રણજિતભાઈ ભટ્ટ	(સૂરત)	૨૧૮
૭૪.	રતનલાલ ત્રિપાઠી (મહાત્મા)	(સરખેજ)	૨૨૧
૭૫.	રતિલાલ ત્રિવેદી	(કાલોલ)	૨૨૩
૭૬.	ડૉ. રતિલાલ પંજા	(ડભાણ)	૨૨૪
૭૭.	રસિકલાલ પાઠક	(દિવેર)	૨૨૬
૭૮.	રસિકલાલ વ્યાસ	(ભરૂચ)	૨૨૯
૭૯.	રામજીભાઈ દેસાઈ	(પાદરા)	૨૩૦
૮૦.	રામજીભાઈ નાથક	(નવસારી)	૨૩૨
૮૧.	પૂ. લાલજી મહારાજ	(માલસાર)	૨૩૩
૮૨.	વાસુદેવ અનગરે		૨૩૪

૮૩.	વાસુદેવ કોનકર	(વડોદરા)	૨૩૫
૮૪.	વિકલાભાઈ પાઠક (કીર્તનકેસરી)	(નારેશ્વર)	૨૩૭
૮૫.	વિદ્યાબેન પાઠક	(વડોદરા)	૨૪૪
૮૬.	વિશ્વકર્મા ભાઈકાકા	(વિદ્યાનગર)	૨૪૮
૮૭.	વિશ્વનાથ દેસાઈ	(લીલોડ)	૨૪૮
૮૮.	પૂ. સમ્રે ગુરુજી	(વડોદરા)	૨૫૦
૮૯.	પૂ. સ્વર્ગે દાદા	(નાસિક)	૨૫૫
૯૦.	સાકોરીનાં બહેનો	(સાકોરી)	૨૫૭
૯૧.	સુન્દરલાલ શાહ	(વડોદરા)	૨૫૭
૯૨.	સુમનલાલ પુરોહિત (ભજનભાસ્કર)	(નારેશ્વર)	૨૫૯
૯૩.	સુવાસિની મહેતા	(વડોદરા)	૨૬૨
૯૪.	શંકરભાઈ પટેલ	(ભાદરણ)	૨૬૮
૯૫.	શાન્તાબેન શુક્લ	(અજમેર)	૨૬૯
૯૬.	શાન્તિકુમાર ભટ્ટ (યોગપ્રાર્થ)	(વડોદરા)	૨૭૨
૯૭.	શાન્તિલાલ ઠાકર	(નાડિયાદ)	૨૭૫
૯૮.	શિવપ્રસાદ જોષી	(રાજપીપળા)	૨૭૬
૯૯.	શિવાભાઈ પટેલ	(વડોદરા)	૨૭૭
૧૦૦.	શિવુભાઈ દવે	(વડોદરા)	૨૮૧
૧૦૧.	શિવાભાઈ વૈદ્ય	(નાડિયાદ)	૨૮૬
૧૦૨.	હર્ષવદન મજમુદાર	(વડોદરા)	૨૮૯
૧૦૩.	હરિપ્રસાદ (ધીરુભાઈ) જોષી	(નારેશ્વર/વડોદરા)	૨૯૦
૧૦૪.	હંસાબેન પાઠક	(રાજપીપળા)	૨૯૩
૧૦૫.	હિંમતલાલ ઠક્કર	(ભાજવા)	૨૯૫
૧૦૬.	હિંમતલાલ દવે	(વડોદરા)	૨૯૮

અરણ્યગણને તરણકર

પ્રશ્નાવલિ

શરણાગતનો તારણદાર

૧. પૂ. રંગઅવધૂત બાપજી વિશે તમે પ્રથમ વાર ક્યારે, કોની પાસેથી, શું સાંભળ્યું ?
૨. પ્રથમ દર્શન ક્યાં, ક્યારે, કોની પ્રેરણાથી કર્યા ?
૩. પ્રથમ દર્શનનો પ્રભાવ કેવો પડ્યો ? આપના પરિચયમાં આવેલા કે આપ જે ઈષ્ટદેવના કે સંપ્રદાયભક્તિમાં શ્રદ્ધા રાખતા હો તેના આધારે કયા શ્રદ્ધેય પુરુષો સાથે પૂ. બાપજીની તમારાથી મનોમન સરખામણી થઈ હતી?
૪. નારેશ્વર-સ્થાનમાં જઈને પૂજ્ય બાપજીનાં દર્શન પ્રથમ વાર ક્યારે કર્યાં ? ત્યારે નારેશ્વરસ્થાન આપને કેવું લાગ્યું ? ટૂંકમાં વર્ણન કરો. આજ સુધીમાં નારેશ્વર કેટલી વાર જવાનું થયું છે ? ત્યાંના ઉત્સવ/ઉત્સવો નિમિત્તે સામેલ થઈ અનુભવ લીધો હોય તો તેનું વર્ણન ટૂંકમાં કરો.
૫. પૂ. બાપજી સાથે સીધા સંપર્કમાં ક્યારેય આવવાનું થયું છે ? એ સંપર્ક કેવો વિકસ્યો તેની શ્રદ્ધેય વિગતો આપો.
૬. પૂ. બાપજી દ્વારા આપને સંસારજીવન વિશેનું પ્રત્યક્ષ માર્ગદર્શન શું મળ્યું ? આધ્યાત્મિક બોધ શો મળ્યો ? આપે પૂજ્યશ્રી સાથે સીધા પ્રશ્નો પૂછીને વાર્તાલાપ કર્યાં હોય તો તેને આધારે સ્થળ/વર્ષ વગેરેની વિગતો સાથે ટૂંકમાં નોંધ/નોંધો કરાવો.
૭. પૂ. બાપજી વિશેની આપની શ્રદ્ધા કેવા પ્રકારની છે ? પૂ. ભગવાન છે, પૂ. મોટી કોટીના દત્તાવતારી સંતપુરુષ છે, પૂ. બાપજી અજર-અમર, સર્વજ્ઞ છે અને આજે પ્રત્યક્ષ દોરવણી આપી રહ્યા છે - આમાંથી કયા પ્રકારની શ્રદ્ધા આપ ધરાવો છો ? સાધાર પ્રતીતિજનક ઉત્તરની અપેક્ષા છે.
૮. પૂજ્યશ્રીની અલૌકિક લીલાનો તમમરા જીવનનો એક અંગત સચોટ અનુભવ કહો.
૯. પૂજ્યશ્રીની અંગત સેવામાં આપ રહ્યા હો. તેઓશ્રીની સાથે પ્રવાસ કર્યો હોય તો તેની વિગતો અને અનુભવ કહો.
૧૦. પૂજ્યશ્રી પાસેથી કૃપાપ્રસાદીરૂપે મંત્રદીક્ષા/સ્મૃતિચિહ્ન/લિખિત પત્ર/આશીર્વાદ -જે કંઈ પ્રાપ્ત થયું હોય તો તેની વિગતો ટૂંકમાં દર્શાવો.
૧૧. પૂજ્યશ્રીને ભજન/સ્તોત્ર/ધૂન ગવડાવતાં આપે જોયા - સાંભળ્યા છે ? વિગતે જણાવો.

અતિલક્ષ્મી એન. શેઠ, વડોદરા

- (૧) પહેલીવાર શ્રી વિષ્ણુભાઈ શાસ્ત્રીને ત્યાં વડોદરામાં દર્શન કર્યાં. સરોજબેન શોક સાથે ગયેલાં. નવાગામ રંગજયંતી પહેલાં, એ અરસામાં.
- (૨) પૂ. બાપજીએ સરોજબેનને પૂછ્યું કે આ બેન કોણ છે ? પરિચય પછી બાપજીએ નારેશ્વર આવવાનું આમંત્રણ આપ્યું. એ પછી પુણાકુંભારિયા દર્શને ગયાં. એ પછી નારેશ્વર ગયાં. ત્યાં બાપજીએ નવાગામ આવવા કહ્યું. ચિમનભાઈને પગમાં અક્સ્માતને કારણે દુઃખાવો હતો તે નવાગામ ગયા પછી મટી ગયો.
- (૩) વૈષ્ણવ સંપ્રદાયનાં હોવા છતાં પ્રભાવ એવો પડ્યો કે એ ભગવાન જ લાગ્યા.
- (૪) નારેશ્વર સુંદર લાગ્યું. પવિત્ર લાગ્યું. એ પછી બુધ-ગુરુ કામ નારેશ્વર જવાનું થયું. એવું વરસો સુધી જવાનું બન્યું. મહિનો-બે મહિના સહકુટુંબ રહેતાં. પૂ. બાપજીની સેવામાં ચિમનભાઈ રહે અને માજીની કુટિરે કપડાં ધોવાં, વાસણ માંજવા, બાપજી માટે નર્મદાએથી પાણી લાવવાનું કામ હું કરતી. બાપજીએ પોતાને માટે શું લાવી છે એમ પૂછતાં ગુંદરપાક કહ્યું પણ બાપજી તો લે નહિ અને પોતાની રૂમ પરથી એકવાર તો ૩૧ વસ્તુઓ લઈ ગયાં. પાલક, મેથી, ટામેટાં વગેરેનો રસ કાઢી આપે. આ બધું માસ્તરકાકા લઈ જતા, રૂમ પરથી.
- (૫) દત્તજયંતી-રંગજયંતીના ઉત્સવમાં ભાગ લેતાં. સેવા કરતાં. માતૃશૈલ રચનામાં પણ પત્થર લાવવા-લઈ જવાનું કામ સહકુટુંબ કરેલું.
- (૬) પૂ. બાપજી સાથે સીધા જ સંપર્કમાં આવવાનું થયેલું. બાપજીની ગેરહાજરીમાં ગુજાનું બધું જ કામ કરતાં. પૂ. બાપજીએ ઘેર આવવાનું વચન આપેલું તે બાજવાડામાં પોતાની મેજે થઈને આવેલાં. ભાદરણવાળા શંકરભાઈ પટેલે કહ્યું કે બાપજી તમારે ત્યાં આવે છે તમે ઘેર જઈ તૈયારી કરો. એ પછી હરદારમાં

દેહવિલય વખતે પણ સાથે ૧૫ દિવસ રહેલાં એટલો સંપર્ક વધ્યો. બાપજીએ તથા કમુબેન હરદ્વાર આવી સાથે રહેવાનું કહેલું.

- (૭) આ બધું બાપજીની કૃપાથી જ થયું. નર્સરી, બંગલો વગેરે બન્યું. સુખી થયા. શ્રી ગુરુલીલામૃતનો અરથો પણ અધ્યાય રોજ કરવાનું કહ્યું.

હરદ્વારમાં બાપજીએ કહ્યું કે કંઈ કહેવું હોય, પૂછવું હોય તો કહો પણ કમુબેન કે અતિલક્ષ્મીબેનથી બોલાયું જ નહિ છેલ્લે હરદ્વાર ગયા તે વખતે.

- (૮) પૂ. ભગવાન છે. બાપજીએ કહેલું કે હું તમારા ઘરમાં જ છું. એક ફૂલનો હાર આપેલો તે નાની ડબીમાં રાખ્યો છે. બાપજીએ કહ્યું કે યાદ કરશો એટલે આવીશ. ચાંદીની દીવી પણ બાપજીએ આપી. બાપજીએ એમની બેબીને સાડી-ચણિયો-ચોળી વગેરે આપ્યું-સરલાબેનને. વીણાબેનને થાળી અને ફોક આપેલાં. થાળી જાળવી છે. ફોક તો ફાટી ગયું.

બાજવાડામાં ભજન ચાલતું હતું. બાપજી ત્યાં પ્રગટ થયા. એમના દીકરા દિલીપભાઈની આંખમાંથી આંસુ પડતાં હતાં. બાપજીને કહ્યું મારી બેન સરલા બહુ દુઃખી છે. બાપજીએ કહ્યું તારી બેનને કંઈ નહિ થાય. એ રાત્રે જ સરલાબેનને ત્યાં ચોર આવેલા પણ કંઈ લઈ જઈ શકેલા નહિ. આવા તો અનેક અનુભવો છે. સ્વપ્નમાં બાપજીએ વીણાબેનને કોટનની ટોપી બનાવી લાવવા કહ્યું. ત્રણ દિવસના નકોરડા ઉપવાસ સાથેના શ્રી ગુરુલીલામૃતના પારાયણના ત્રીજા દિવસે આ સ્વપ્ન આવેલું. આ પછી બાજવાડામાં બાપજી આવી વીણાબેનને દર્શન દઈ અલોપ થઈ ગયેલા. ટોપી લઈ બાપજી પાસે ગયા પછી આ દર્શન થયેલાં.

દિલીપભાઈ કહ્યું માનતા ન હતા. દત્તબાવની કરી કોલેજમાં પરીક્ષા આપવા જવાનું અતિલક્ષ્મીબેને કહ્યું. જેમાં પાસ થવાની આશા ન હતી તેમાં Highest માર્ક્સ આવ્યા. બે દત્તબાવની કરી પરીક્ષા આપવા ગયેલા. આગલે દિવસે પેપર સારું નહતું ગયું એટલે દત્તબાવની કરવા અતિલક્ષ્મીબેને કહ્યું. એકને બદલે બે પાઠ કર્યાં.

દિલીપભાઈ આજે દર ગુરુવારે પણ પાઠ કરે છે.

દિલીપભાઈની તબિયત સારી ન હતી. એટલે પરીક્ષા જ નહોતી આપવાના. અતિલક્ષ્મીબેને દત્તબાવનીનો પાઠ કરવા કહ્યું. એ પહેલી જ વાર પાઠ કરવાનો પ્રસંગ. ગમી જવાથી બીજી વાર પાઠ કર્યો. જે મેડમે પેપર તપાસ્યું તેમણે એમને સંદર્ભો પૂછ્યા. કેમ કે આ સંદર્ભો જે ટાંકેલા તે મેડમ માટે નવા જ હતા એટલે બાપજીએ જ લખાવેલું.

(૯) ક્ષર advance party તરીકે જઈ વ્યવસ્થા કરેલી ચિમનભાઈ અતિલક્ષ્મીબેનને હરદ્વારમાં રહેવાનું સૂચન બાપજીએ કરેલું જ્યાં બાપજીની ભિક્ષા વગેરેની સેવા કરી હતી.

કનખલમાં ડો. રતિકાકાને બાપજીએ કહ્યું કે ગંગાજીમાં અતિલક્ષ્મીબેન-ચિમનકાકા, કમુબેનને સંકલ્પ કરાવો.

કનખલથી હરદ્વાર તે જ દિવસે બાપજી સાથે ગયાં, હરકી પેડી પર ગયાં જ્યાં બાપજીએ રોટલીદાનની પ્રેરણા આપી, દાન કરાવ્યું રોટલી વગેરેનું.

(૧૦) બાપજીએ મંત્ર આપ્યો નારેશ્વરમાં, શરૂઆતના પરિચયમાં, જે મંત્રની ચાર માળા કરવાનું કહેલું. હરતાં ફરતાં પણ બોલવો, જે પ્રમાણે આજે ક્રમ ચાલે છે. મંત્ર કોઈને કહેવાનું યોગ્ય નથી લાગતું. ચિમનકાકાને, વીજાબેનને પણ મંત્ર આપેલો.

બે પત્ર આફ્રિકાથી બાપજીએ લખાવેલા, જેમાંનો એક પત્ર જળવાયો છે.

બાપજીએ પોતે આપેલાં પોતાનાં વસ્ત્રો-બે નેપકીન, ડબ્બો આપેલા જેમાંનો ડબ્બો જાળવ્યો છે. નેપકીન બાપજીની પૂજામાં રાખેલા તે ફાટી જતાં નર્મદામાં પધરાવી દીધા.

(૧૧) હરદ્વારમાં બાપજી સાથે પ્રભાતિયાં સવારે અને સાયંત્રાર્થના બાપજી સાથે જ ગાતાં. બાપજી પોતે પણ આ બધું ગાતા બધાંની સાથે.

શ્રી અનિલ મંદસુખલાલ શ્રોફ (મુંબઈ)

પૂ. શ્રી રંગ અવધૂત ગુરુ મહારાજ વિશે મેં પ્રથમ ડો. રણજીતરાય ભટ્ટ પાસેથી સાંભળ્યું કે એમને ઘરે પધારનાર સંત એક મહાન સંત છે. -દત્તભક્ત છે.